

BŘEZEN 2023

INTERIM ANALÝZA AKTIVITY MOBILITY (8J)

AUTOŘI:

MIROSLAV KOSTIČ
LENKA HEBÁKOVÁ

Interim analýza aktivity Mobility (8J)

Březen 2023

Zpráva byla vypracována na základě zadání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v projektu sdílených činností „Strategická inteligence pro výzkum a inovace“ (MS2104).

Autoři

Miroslav Kostić

Lenka Hebáková

Obsah

Manažerské shrnutí.....	4
1 Úvod a metodika.....	6
1.1 Cíl studie	6
1.2 Struktura studie, použité metody a zdroje informací	6
2 Rekonstruovaná intervenční logika aktivity Mobility.....	8
3 Analýza dat o projektech aktivity Mobility	10
4 Další nástroje na podporu mobility výzkumníků v ČR	16
4.1 Nástroje Akademie věd ČR	16
4.2 Nástroje využívané na vybraných vysokých školách	18
5 Dotazníkové šetření mezi řešiteli aktivity Mobility	20
5.1 Identifikace mobilitního projektu.....	21
5.2 Spolupráce předcházející projektu v aktivitě Mobility	23
5.3 Dopady projektu Mobility na kariéru mladých výzkumníků	27
5.4 Spolupráce následující po projektu v aktivitě Mobility	32
5.5 Vnímaná pozitiva a negativa aktivity Mobility	43
6 Doporučení.....	51
Seznam zdrojů.....	52

Manažerské shrnutí

Cílem aktivity Mobility (8J), implementované MŠMT v období 2018-2028, je zvláště ustavení nových výzkumných spoluprací na mezinárodním půdorysu a zvýšení motivace k podávání navazujících společných projektů. Cílem je rovněž podpora mladých výzkumníků ke zvýšení jejich participace na mezinárodní spolupráci.

V období od počátku roku 2018 do ledna 2023 bylo podpořeno celkem 254 projektů, přičemž u více než dvou třetin projektů byla příjemcem veřejná vysoká škola, u téměř třiceti procent pak veřejná výzkumná instituce (pouze u osmi projektů byla příjemcem instituce jiné právní formy). Tři pětiny projektů byly realizovány v oblasti přírodních věd, další pětina pak v oblasti technických věd.

Souběžně s aktivitou Mobility je v ČR implementováno více nástrojů na podporu mobility výzkumníků, jejichž tuzemským poskytovatelem je zvláště Akademie věd ČR (Mobilitní projekty, Projekty Mobility Plus). V době přípravy této studie (2023) pokrývaly mobilitní nástroje AV ČR svou podporu bilaterální spolupráce některé totožné státy jako aktivita Mobility – konkrétně Čínu, Francii, Německo a Polsko. Zvláště prostřednictvím Projektů Mobility Plus je poskytována významnější podpora oproti projektům aktivity Mobility (8J), neboť podpora AV ČR pokrývá částečně také náklady na výzkum. Vzhledem k relativně nízkým počtům projektů podporovaných ze strany AV ČR i MŠMT lze však spíše než o překryvech hovořit o synergických efektech této souběžné podpory. Jako jeden z vhodných nástrojů navazující bilaterální spolupráce se jeví například program AKTION ČR-Rakousko.

Hlavním zdrojem informací pro toto interim hodnocení bylo on-line dotazníkové šetření mezi řešiteli zastupujícími instituce hlavních českých příjemců aktivity Mobility. Alespoň částečně bylo vyplněno 113 ze 196 doručených dotazníků, což představuje návratnost šetření ve výši 58 %.

Nadpoloviční většina respondentů šetření uvedla, že měla před zahájením projektu zkušenost s projektovou či mimoprojektovou (institucionální) spoluprací s klíčovými osobami z týmu zahraniční partnerské organizace. Častější přítom byla mimoprojektová spolupráce, z projektové spolupráce byla nejčastější spolupráce v rámci dřívější výzvy aktivity Mobility. V řešených projektech tvořili na české straně zapojení mladí výzkumníci do 35 let zhruba polovinu účastníků, PhD studenti pak zhruba čtvrtinu všech účastníků. Jako nejčastější dopad zapojení do mobilitního projektu na rozvoj kariéry mladých výzkumníků bylo uváděno získání pozice ve výzkumné organizaci v ČR, relativně často vedla účast v projektu také k zahájení post-doc studia v zahraničí.

Pokračující projektovou spoluprací na půdorysu bilaterálního týmu v projektu Mobility uvedla necelá třetina respondentů šetření. U projektů realizovaných s čínskými partnery byla navazující spolupráce spíše výjimkou, zvláště vzhledem ke komplikacím způsobeným probíhající pandemií Covid-19. Nadpoloviční většina navazujících projektů byla podána u domácích poskytovatelů podpory VaV. Pětina všech navazujících projektů byla přitom podána jako další projekt v aktivitě Mobility, čtvrtina prostřednictvím Grantové agentury ČR a jí podporovaného mezinárodního projektu hodnoceného na principu Lead Agency. Necelá třetina navazujících projektů byla podána do některého z nástrojů spadajících pod Rámcové programy EU pro VaV. Navazující mimoprojektová (institucionální) spolupráce s partnery z mobilitního projektu byla oproti projektové spolupráci mnohem častější, uváděly ji téměř dvě třetiny respondentů. Méně častá byla tato spolupráce s partnery s Číny a z Ukrajiny, což bylo zapříčiněno zvláště pandemií Covid-19 a válkou na Ukrajině. Nejčastěji uváděnými formami navazující mimoprojektové spolupráce byly příprava společných publikací a vzájemné konzultace a diskuse vědeckých témat. Některý z důvodů nepokračující spolupráce označila pouze pětina respondentů. Nejčastějšími příčinami byly podle respondentů neexistence vhodného nástroje

na podporu navazujícího projektu, interní důvody na straně příjemce či překážky spolupráce způsobené pandemií Covid-19.

Mezi hlavními pozitivy aktivity Mobility uváděli respondenti nejčastěji možnost zahájení nové výzkumné spolupráce, resp. navázání nových kontaktů. Přínosem bylo v tomto ohledu seznámení se s prostředím a chodem zahraničních výzkumných organizací. Někteří respondenti uváděli jako významné pozitivum rovněž prohloubení již existující spolupráce. Se zahájením či zintenzivněním spolupráce se zahraničními pracovišti souvisela i často uváděná možnost výměny studentů a většího zapojení mladých výzkumníků do mezinárodní spolupráce, které oběma skupinám přináší nové zkušenosti a znalosti. Řešitelé oceňovali rovněž přínos projektů pro získání nových znalostí či dat nebo seznámení se s novými výzkumnými metodami a technikami, který představují i pro zkušenější výzkumníky. Podle respondentů mají tyto projekty potenciál i pro vytváření společných publikací či vznik nových příležitostí spolupráce na navazujících projektech. Z hlediska formy realizace projektů oceňovala řada respondentů jednoduchost jejich administrace související i s jednoduchostí přípravy projektu.

Za hlavní negativum programu považovali respondenti značné omezení kategorií způsobilých výdajů umožňující pokrýt pouze náklady na dopravu a pobyt. V souvislosti s financemi na projekt byly respondenty uváděny též celkově nízké prostředky alokované na projekty, které se po delší dobu nezvýšily a nereflektovaly tak rostoucí ceny. Další problém při realizaci programu představovaly podle respondentů byrokratické překážky vzniklé po propuknutí pandemie Covid-19, které v některých případech neumožnily prodloužení projektů a vyčerpání přidělených prostředků. Postup ze strany českých a zahraničních orgánů byl v otázce prodloužení projektů zároveň nedostatečně koordinován. Často byla respondenty jako negativum rovněž uváděna administrativní zátěž, neúměrná finančně malému projektu (administrativní stránka projektů tedy byla vnímána jednotlivými respondenty různě – viz odstavec výše). Kritizováno bylo i vzhledem k účasti zahraničních vědců problematické podávání projektové žádosti a zpráv v češtině.

V návaznosti na hlavní zjištění z realizovaného dotazníkového šetření a rešerše relevantních podkladů byla na konci studie formulována doporučení pro zvýšení flexibility čerpání přiděleného rozpočtu projektů, lepší koordinaci postupu českého a zahraničního poskytovatele při prodloužení projektů, minimalizaci byrokracie spojené s proplácením stravného, mírné prodloužení dlouhodobých pobytů, zpřehlednění informací o aktivitě Mobility na webu poskytovatele, průběžné monitorování návazných projektových spoluprací jakožto výsledku mobilitních projektů či pro zavedení navazujícího nástroje (případně výzev) poskytujícího řešitelům větší rozpočtové možnosti.

Z průběžného vyhodnocení aktivity Mobility vyplývá, že řešené projekty dobře naplňují hlavní cíl aktivity, kterým je navazování kontaktů mezi českými a zahraničními výzkumníky a rozvoj spolupráce se zahraničními výzkumnými institucemi. Realizace projektů zároveň přispívá ke společnému podávání navazujících projektových návrhů do jiných dotačních titulů, včetně mezinárodních nástrojů, které je očekávaným výsledkem aktivity. Zároveň významně přispívá k naplňování dalšího očekávaného výsledku, tedy k podpoře účasti mladých výzkumníků na mezinárodní spolupráci, ale i k tvorbě společných publikací se zahraničními projektovými partnery, která je již nad rámec očekávaných výsledků aktivity.

1 Úvod a metodika

1.1 Cíl studie

Tato analytická studie byla vypracována Technologickým centrem Praha jako jeden z výstupů Projektu sdílených činností „Strategická inteligence pro výzkum a inovace“ (STRATIN+), realizovaného v období let 2021-2024. V rámci tohoto projektu studie přispívá k naplnění cílů okruhu aktivit 1.1 – Analytická podpora politik na podporu internacionalizace VaVal v ČR, zaměřeného na poskytování odborné analytické podpory veřejné správě při realizaci politik na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVal a internacionalizace národního systému VaVal ČR. Konkrétně tato studie poslouží Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR jako podklad pro potřeby řízení politiky mezinárodní spolupráce ve VaVal, především pak zde analyzovaného nástroje – aktivity Podpora mobility výzkumných pracovníků a pracovníc v rámci mezinárodní spolupráce ve VaVal (8J).

Aktivita Podpora mobility výzkumných pracovníků a pracovníc v rámci mezinárodní spolupráce ve VaVal (8J), zkráceně nazývaná též aktivita Mobility a pokrývající období let 2018-2028, je pokračováním obdobného nástroje implementovaného MŠMT v období 2011-2018¹. Aktivita Mobility je realizována s cílem napomáhat navazování kontaktů a rozvoji spolupráce mezi institucemi působícími v oblasti VaV v partnerských státech, a to formou podpory mobility výzkumných pracovníků spolupracujících na řešení mezinárodních projektů základního výzkumu. Na celé uvedené období bylo na realizaci projektů bilaterální výzkumné spolupráce z českých národních zdrojů vyčleněno 400 mil. Kč. Od roku 2018 bylo (do počátku roku 2023) podpořeno celkem 254 mobilitních projektů ve výzvách podporujících bilaterální spolupráci s výzkumnými institucemi z následujících šesti států: Čína, Francie, Německo, Polsko, Rakousko, Ukrajina. Ačkoli mobilitní projekty vedly také ke vzniku výsledků VaV (především publikačních výsledků), nejsou tyto standardní výsledky VaV podle definic RIV IS VaVal² očekávaným výsledkem jednotlivých výzev aktivity. Cíle aktivity Mobility směřují k ustavení nových výzkumných spoluprací na mezinárodním půdorysu a ke zvýšení motivace k podávání navazujících společných projektů do standardních programových schémat s plným spektrem způsobilých nákladů. Cílem aktivity je rovněž podpora mladých výzkumníků ke zvýšení jejich participace na mezinárodní spolupráci.

Aktivita Mobility postrádá programový dokument obdobný u programů VaV nakládajících s výrazně většími prostředky. Cíle aktivity a její očekávané výstupy, výsledky a dopady nejsou proto konkrétně definovány v intervenční logice aktivity. Cílem této studie je provedení interim evaluace aktivity Mobility, tedy zvláště vyhodnocení naplňování výsledků (a zčásti i výstupů) aktivity, které jsou zde nejprve definovány v rekonstruované intervenční logice aktivity. S ohledem na zacílení aktivity jde zvláště o vyhodnocení navazujících spoluprací se zahraničními partnery, jakož i posouzení dopadů na rozvoj kariéry mladých výzkumníků zapojených do mobilitních projektů.

1.2 Struktura studie, použité metody a zdroje informací

Text studie je členěn do několika kapitol. V kapitole následující po této úvodní části je rekonstruována intervenční logika aktivity Mobility, využity přitom byly texty jednotlivých výzev vyhlášených od roku 2018, jakož i formuláře průběžných a závěrečných zpráv projektů.

Třetí část studie obsahuje analýzu kvantitativních dat o realizovaných projektech. Zdrojem těchto dat je Informační systém výzkumu, vývoje a inovací (dále IS VaVal) a jeho moduly Centrální evidence

¹ Aktivita mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji na podporu mobility výzkumných pracovníků a pracovníc „MOBILITY“ (7AMB)

² Rejstřík informací o výsledcích Informačního systému výzkumu, vývoje a inovací

projektů (dále CEP) a Rejstřík informací o výsledcích (dále RIV) (Úřad vlády ČR 2023). Podpořené projekty byly analyzovány s ohledem na počty, celkové náklady i národní zdroje alokované na české části těchto bilaterálních spoluprací, a to v členění podle roku zahájení projektu, právní formy instituce, a vědních oblastí a oborů klasifikace FORD (OECD 2015). Obdobně byla sledována i struktura výsledků VaV vytvořených v mobilitních projektech, a to v členění podle druhu výsledků, roku jejich uplatnění, právní formy předkládající instituce a vědních oblastí a oborů.

Ve čtvrté kapitole jsou shrnuty výsledky rešerše dalších souběžně implementovaných nástrojů na podporu mobility výzkumníků v ČR. Uvedeny jsou zde zvláště nástroje podpory mobility implementované AV ČR a nástroje využívané vybranými velkými vysokoškolskými institucemi v ČR.

Ve stěžejní páté části této studie jsou prezentovány výsledky on-line dotazníkového šetření mezi hlavními příjemci aktivity. Šetření bylo zaměřeno především na zjištění charakteru a intenzity navazující spolupráce příjemců s partnerskými zahraničními institucemi z projektů řešených v aktivitě Mobility, ale obsahovalo také otázky na případnou předcházející spolupráci s těmito partnery či dopady mobilitních projektů na rozvoj kariéry zapojených mladých výzkumníků.

V závěrečné šesté části studie jsou navržena doporučení pro další implementaci aktivity Mobility či obdobných nástrojů v gesci MŠMT na podporu mobility výzkumníků, vycházející z hlavních zjištění této studie.

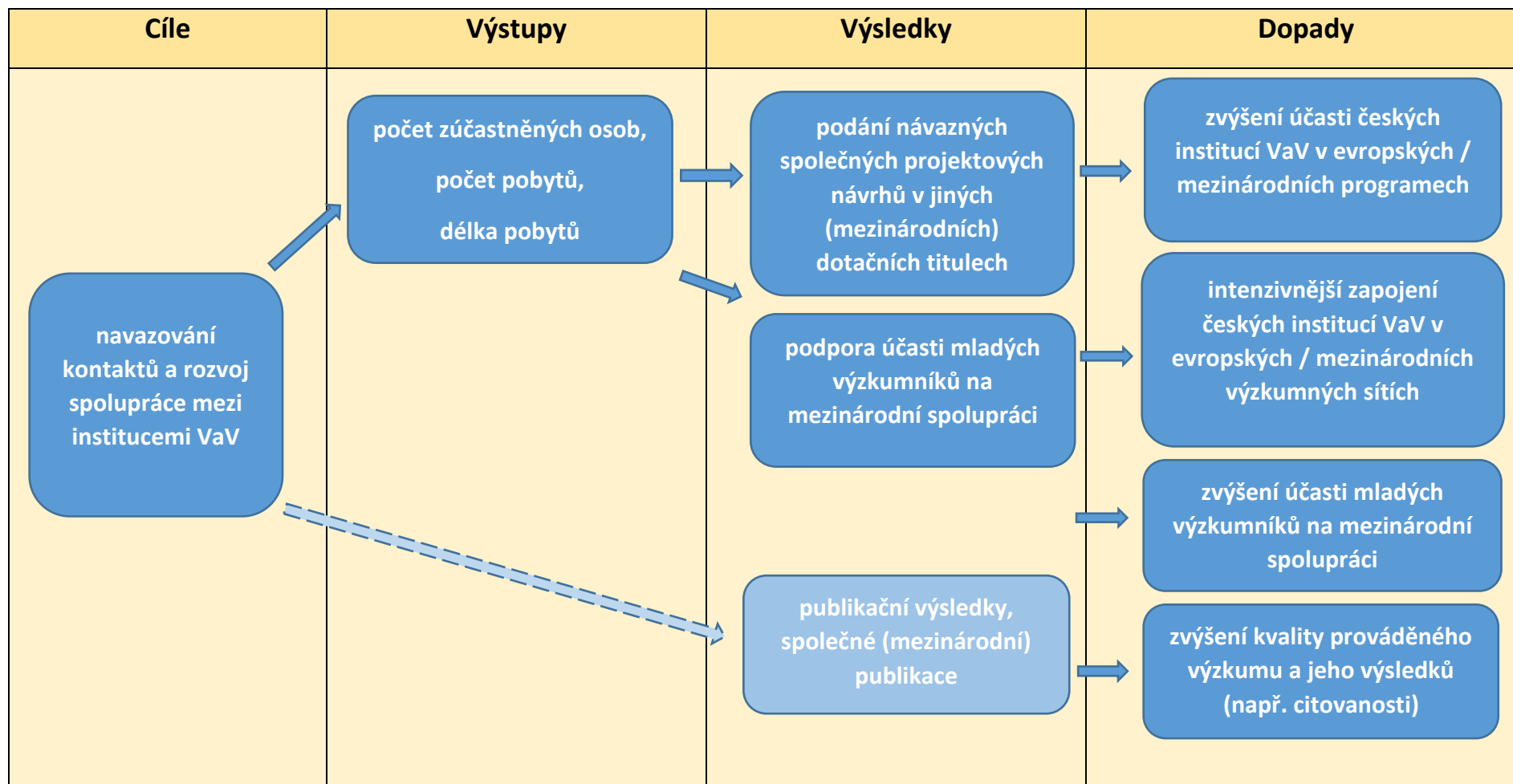
2 Rekonstruovaná intervenční logika aktivity Mobility

Vzhledem k výše zmiňované chybějící intervenční logice aktivity Mobility je zde tato intervenční logika zpětně rekonstruována na základě znění jednotlivých výzev aktivity i formulářů průběžných a závěrečných zpráv projektů. V dále vyobrazené intervenční logice **Obr. 1** lze její jednotlivé úrovně identifikovat následujícím způsobem:

- **Cíle** – Jsou uvedeny v textu jednotlivých výzev aktivity.
- **Výstupy** – Údaje o počtu zúčastněných osob, počtu pobytů a délce pobytů jsou součástí hodnoticích kritérií uvedených ve výzvách a zároveň jsou náplní průběžných a závěrečných zpráv o řešení jednotlivých projektů.
- **Výsledky** – Příprava (návazného) projektu určeného k podpoře z jiných zdrojů financování je uvedena ve zdůvodnění podpory mobility výzkumných pracovníků v úvodní informaci v textu jednotlivých výzev, hned za uvedením cíle výzvy. Potenciál pro další rozvoj spolupráce se zahraničním partnerem je mimoto uváděn řešiteli projektů mobilit v průběžných a závěrečných zprávách – jako jeden z výsledků řešení projektu. Ačkoli nejsou vědecké publikace explicitně uváděny v textu výzev mezi očekávanými výsledky projektů, je publikační činnost uváděna řešiteli projektů v průběžných a závěrečných zprávách jako součást výsledků řešení projektu. Zapojení mladých vědeckých pracovníků je součástí hodnoticích kritérií uvedených ve výzvách.
- **Dopady** – Potenciál účasti v evropských projektech je jedním z hodnoticích kritérií uvedených v textu jednotlivých výzev (s čímž úzce souvisí i schopnost českých institucí VaV zapojovat se do mezinárodních výzkumných sítí). Vyšší účast mladých výzkumníků na mezinárodní spolupráci pak vyplývá z očekávaného výsledku v podobě podpory zapojení mladých výzkumníků do mobilit. Všechny jmenované dopady by měly společně vést ke zvýšení kvality výzkumu prováděného v českých institucích VaV. Aspekt kvality je i součástí hodnoticích kritérií obsažených v textu jednotlivých výzev, kde jsou hodnoceny mj. význam projektu pro rozvoj oboru a aktuálnost, originalita a důležitost návrhu.

V této interim evaluaci aktivity Mobility bude věnována pozornost vyhodnocení výstupů (pouze částečně) a výsledků aktivity, tedy nikoli jejích dopadů, které je s ohledem na dosud probíhající podporu prostřednictvím tohoto nástroje ještě velmi předčasné.

Obr. 1 Rekonstruovaná intervenční logika aktivity MOBILITY (8J). Zdroj: MŠMT 2023, vlastní zpracování

3 Analýza dat o projektech aktivity Mobility

V období od počátku roku 2018 do ledna 2023, kdy byla stažena sledovaná data o projektech realizovaných v aktivitě Mobility, bylo podpořeno celkem 254 projektů. Těsná nadpoloviční většina – celkem 130 mobilitních projektů – byla podpořena na období dvou let, 123 projektů bylo podpořeno na období tří let a jeden projekt na období čtyř let. Nejvíce projektů bylo zahájeno v roce 2019 (33 % všech projektů) a v roce 2020 (22 % projektů) – viz **Tab. 1**.

Tab. 1 Počty podpořených projektů, celkové náklady a podpora z národních zdrojů české části projektů – v rozdělení podle roku zahájení projektu. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Rok zahájení	Počet projektů	Podíl	Celkové náklady (Kč)	Národní zdroje (Kč)
2018	44	17,3%	5 497 075	5 213 209
2019	83	32,7%	12 910 725	12 320 293
2020	57	22,4%	8 269 404	8 269 404
2021	35	13,8%	5 534 600	5 534 600
2022	35	13,8%	5 910 000	5 910 000
2018-2022	254	100,0%	38 121 804	37 247 506

U více než dvou třetin projektů byla příjemcem veřejná vysoká škola (viz **Tab. 2**), u téměř třiceti procent veřejná výzkumná instituce. Pouze u osmi projektů byla příjemcem instituce jiné právní formy – příspěvková organizace či organizační složka státu. Podíl jednotlivých typů institucí na celkových nákladech a národních zdrojích přidělených na českou část projektů byl zhruba obdobný jako jejich podíl na projektech.

Tab. 2 Počty podpořených projektů, celkové náklady a podpora z národních zdrojů české části projektů – v rozdělení podle právní formy instituce příjemce. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Právní forma instituce	Počet projektů	Podíl	Celkové náklady (Kč)	Národní zdroje (Kč)
Veřejné vysoké školy	171	67,3%	26 222 225	25 462 851
Veřejné výzkumné instituce	75	29,5%	10 757 779	10 642 856
Příspěvkové organizace	6	2,4%	821 800	821 800
Organizační složky státu	2	0,8%	320 000	320 000
Celkový součet	254	100,0%	38 121 804	37 247 506

Realizované projekty byly dále sledovány v rozdělení podle hlavních vědních oblastí (**Tab. 3**) a oborů (**Obr. 2**) klasifikace FORD (OECD 2015). V zaměření projektů výrazně dominovaly přírodní vědy, kde bylo realizováno přes 60 % projektů. Společný podíl přírodních a technických věd na realizovaných projektech, celkových nákladech i národních zdrojích přidělených na jejich českou část byl přitom dokonce 80%. Celkové náklady a národní zdroje přidělené na české části projektů ve společenských

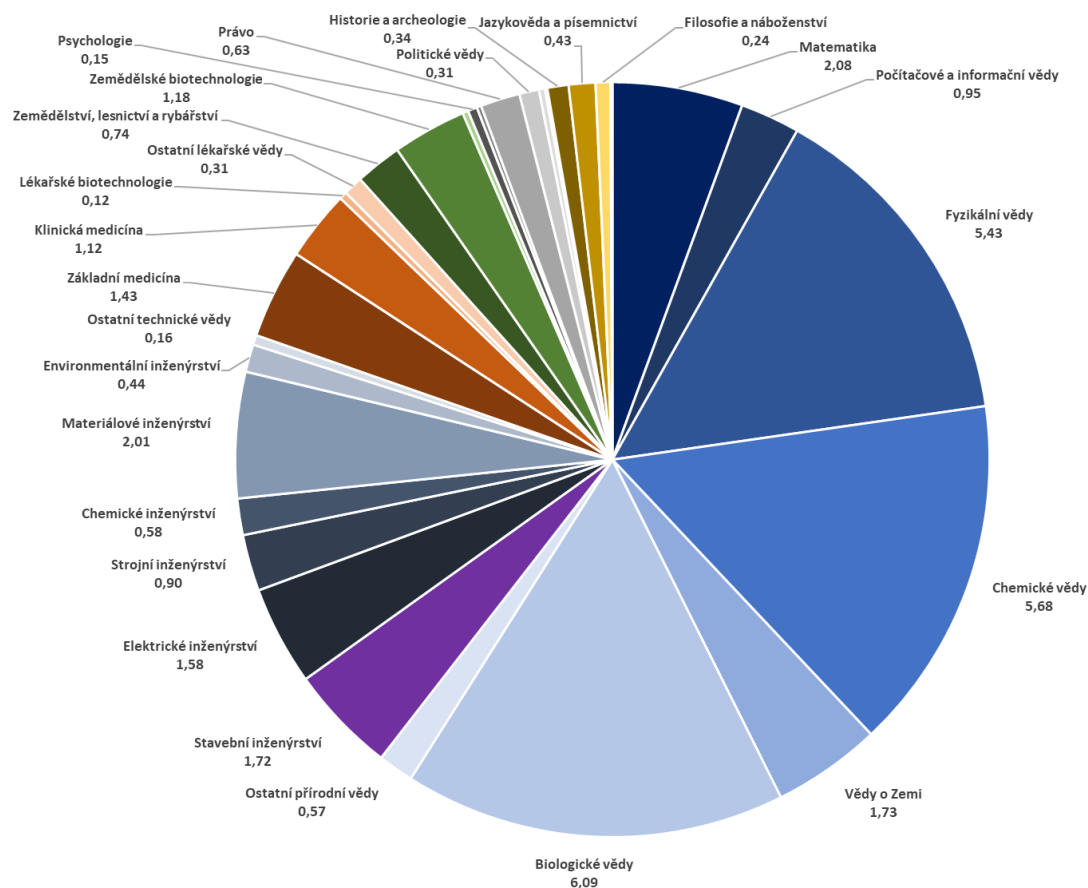
a humanitních vědách dosahovaly naproti tomu dohromady pouze 6,2 %, tedy ještě méně, než jaký byl společný podíl těchto vědních oblastí (8,7 %) na celkovém počtu podpořených projektů.

Tab. 3 Počty podpořených projektů, celkové náklady a podpora z národních zdrojů české části projektů – v rozdělení podle hlavní vědní oblasti projektu. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Vědní oblast	Počet projektů	Podíl	Celkové náklady (Kč)	Národní zdroje (Kč)
Přírodní vědy	155	61,0%	23 077 959	22 538 569
Technické vědy	48	18,9%	7 659 327	7 389 368
Lékařské a zdravotní vědy	17	6,7%	2 994 800	2 974 228
Zemědělské a veterinární vědy	12	4,7%	2 017 867	2 017 867
Společenské vědy	13	5,1%	1 341 500	1 297 124
Humanitní a umělecké vědy	9	3,5%	1 030 351	1 030 351
Celkový součet	254	100,0%	38 121 804	37 247 506

Obr. 2 znázorňuje objem národních zdrojů (v mil. Kč) přidělených na české části projektů zaměřené na jednotlivé vědní obory klasifikace FORD (OECD 2015). Největší objemy prostředků byly přiděleny na projekty v oblasti biologických věd (16,4 %), chemických věd (15,2 %) a fyzikálních věd (14,6 %). Z přírodních věd byly významněji podpořeny rovněž projekty zaměřené na oblast matematiky (5,6 %) a věd o Zemi (4,7 %). Z technických věd bylo nejvíce prostředků vyčleněno na projekty realizované v oblasti materiálového (5,4 %), stavebního (4,6 %) a elektrického (4,3 %) inženýrství. Dalšími více podpořenými vědními obory byly základní medicína (3,8 %), klinická medicína (3,0 %) a zemědělské biotechnologie (3,2 %).

Obr. 2 Přidělené národní zdroje (v mil. Kč) na českou část projektů v rozdělení podle oborů klasifikace FORD. Zdroje: OECD 2015, Úřad vlády ČR 2023

Dalším sledovaným atributem mobilitních projektů byly výsledky VaV vzniklé v těchto projektech a uplatněné v RIV IS VaVa. Přestože vytváření publikačních či nepublikačních výsledků není cílem mobilitních projektů, vzniklo během realizace aktivity Mobility nemalé množství těchto výsledků (viz **Tab. 4**). Z největší části se jednalo o články v odborných recenzovaných časopisech, přičemž dokonce 87 % těchto článků bylo obsaženo v databázi Web of Science. Dalšími nejčastějšími druhy výsledků pak byly stati ve sbornících, ostatní (nezařazené) výsledky a kapitoly v odborných knihách. Celkově značně převažovaly publikační výsledky (výsledky pruhů B, C, D, J), které měly na uplatněných výsledcích téměř 90% podíl.

Tab. 4 Počty uplatněných výsledků v RIV IS VaVal podle druhů. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Kód	Název	Počet	Podíl
J	Recenzovaný odborný článek	149	70,3%
J/A	Článek obsažený v databázi Web of Science	130	61,3%
z toho J/B	Článek obsažený v databázi SCOPUS	9	4,2%
J/C	Ostatní články v odborných recenzovaných periodících	10	4,7%
D	Stať ve sborníku	28	13,2%
O	Ostatní výsledky	18	8,5%
C	Kapitola v odborné knize	12	5,7%
B	Odborná kniha	1	0,5%
R	Software	1	0,5%
W	Uspořádání workshopu	2	0,9%
M	Uspořádání konference	1	0,5%
Celkový součet		212	100,0%

Nejvíce výsledků vzniklých v projektech aktivity Mobility bylo uplatněno v letech 2020 (36 % výsledků) a 2021 (39 % výsledků) – viz **Tab. 5**. To je zajisté dáno určitým časem potřebným pro vytvoření prvních výsledků u aktivity, která započala v roce 2018. Nízký počet výsledků uplatněných v roce 2022 pak souvisí s dosud neaktualizovanými údaji v databázi RIV IS VaVal.

Tab. 5 Počty uplatněných výsledků v RIV IS VaVal podle roku uplatnění. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Rok uplatnění	Počet	Podíl
2018	7	3,3%
2019	42	19,8%
2020	76	35,8%
2021	83	39,2%
2022	4	1,9%
2018-2022	212	100,0%

Z hlediska právní formy předkladatele výsledků výrazně dominovaly veřejné vysoké školy, které se na počtu vytvořených výsledků podílely téměř třemi čtvrtinami (viz **Tab. 6**), tedy o něco více než na počtu realizovaných projektů a objemu přidělených prostředků (viz výše **Tab. 2**).

Tab. 6 Počty uplatněných výsledků v RIV IS VaVal podle právní formy předkládající instituce. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Právní forma instituce	Počet výsledků	Podíl
Veřejné vysoké školy	156	73,6%
Veřejné výzkumné instituce	54	25,5%
Příspěvkové organizace	2	0,9%
Celkový součet	212	100,0%

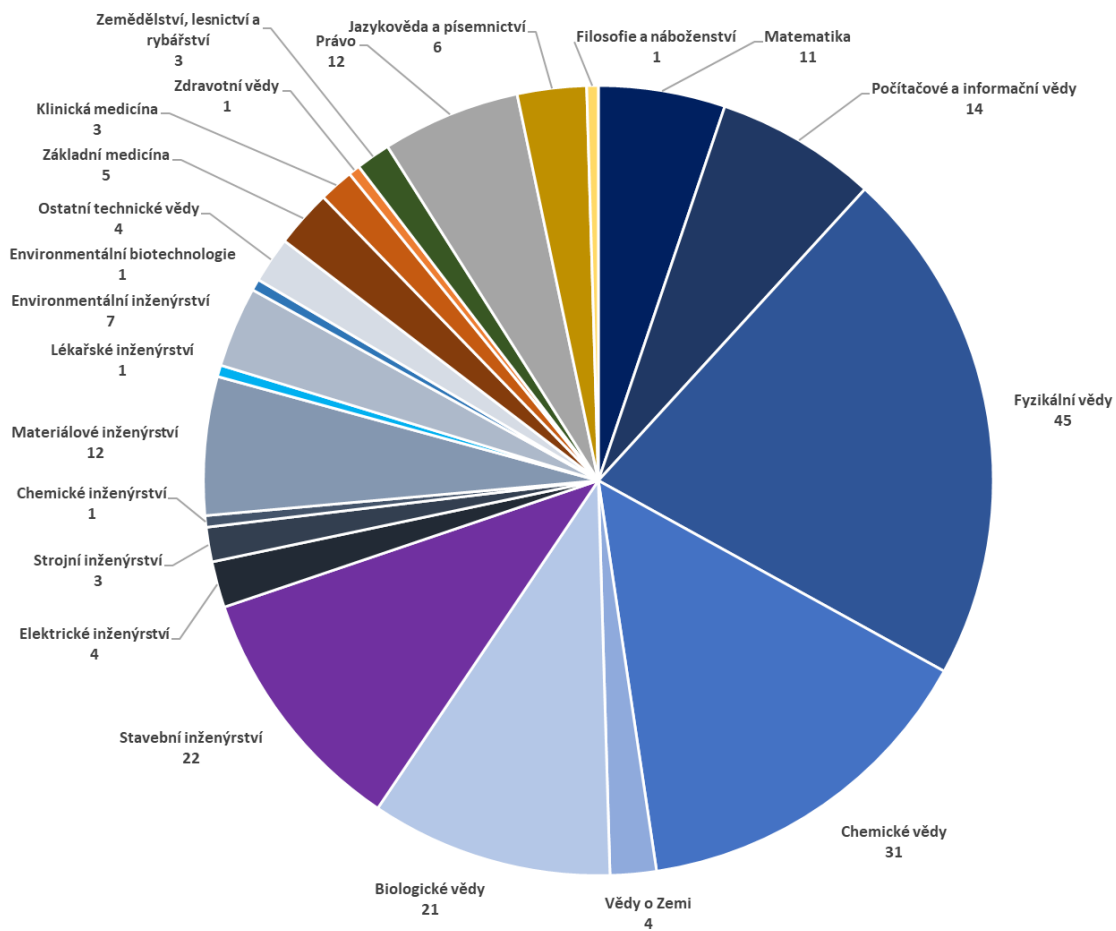
Podobně jako u počtu realizovaných projektů, bylo také u vytvořených výsledků sledováno jejich zaměření podle vědních oblastí a oborů klasifikace FORD (OECD 2015). Z **Tab. 7** je patrné, že přírodovědné obory s téměř 60% podílem dominovaly také v počtu vytvořených výsledků VaV. V technických vědách vznikl zároveň významnější podíl výsledků VaV (26 %) než byl podíl této vědní oblasti na počtu realizovaných projektů (19 %), jak vyplývá z porovnání s daty v **Tab. 3**. Podíl lékařských a zemědělských věd na počtu vytvořených výsledků byl v porovnání s podílem projektů v těchto vědních oblastech naopak nižší.

Tab. 7 Počty uplatněných výsledků v RIV IS VaVal podle hlavní vědní oblasti. Zdroj: Úřad vlády ČR 2023

Vědní oblast	Počet výsledků	Podíl
Přírodní vědy	126	59,4%
Technické vědy	55	25,9%
Lékařské a zdravotní vědy	9	4,2%
Zemědělské a veterinární vědy	3	1,4%
Společenské vědy	12	5,7%
Humanitní a umělecké vědy	7	3,3%
Celkový součet	212	100,0%

Z detailnějšího pohledu na hlavní vědní obory (**Obr. 3**), do kterých jsou řazeny výsledky vytvořené v mobilních projektech, je patrné, že největší produkce výsledků byla v přírodovědných oborech dosahována ve fyzikálních vědách (21,2 %), chemických vědách (14,6 %) a biologických vědách (9,9 %), přičemž zvláště u fyzikálních věd je patrná vysoká efektivita v počtu vytvořených výsledků v porovnání s vloženými prostředky (viz **Obr. 2**). Relativně významná byla v porovnání s vloženými prostředky také produkce výsledků v oboru počítačových a informačních věd. V technických vědách bylo z hlediska počtu vytvořených výsledků nejproduktivnějším oborem stavební inženýrství (10,4 %), a to zvláště v porovnání s podílem oboru na přidělených prostředcích. V porovnání s přidělenými prostředky na mobilní projekty byla významná produkce výsledků VaV též v oboru environmentálního inženýrství a také v právních vědách.

Obr. 3 Počty uplatněných výsledků v RIV IS VaVal podle oborů klasifikace FORD. Zdroje: OECD 2015, Úřad vlády ČR 2023

4 Další nástroje na podporu mobility výzkumníků v ČR

Tato kapitola přináší informace o dalších nástrojích na podporu mobility výzkumníků v ČR, implementovanými souběžně s aktivitou Mobility. Informace byly získány rešerší dostupných internetových zdrojů. Cílem uvedení hlavních charakteristik dalších nástrojů na podporu mobility je zjištění případných synergií či překryvů s podporou poskytovanou MŠMT.

4.1 Nástroje Akademie věd ČR

Akademie věd ČR pro své akademické pracovníky nabízí dva hlavní programy na podporu mobility: **Mobilitní projekty** AV ČR (dále MP) a **Projekty Mobility Plus** AV ČR (dále MPP). Bilaterální spolupráce je realizována na základě smluv uzavíraných mezi AV ČR a zahraničními partnerskými organizacemi. V závislosti na podmínkách smluv je možno spolupracovat formou projektů, studijních pobytů nebo účasti na konferencích. V obou případech jde o společné dvou- až tříleté bilaterální projekty, jejichž cílem je zvláště:

- Navázání či prohloubení vědecké spolupráce mezi oběma zeměmi,
- Posílení zapojení mladých výzkumníků a PhD studentů do mezinárodní spolupráce (juniorní výzkumníci nebo PhD studenti by měli tvořit minimálně třetinu akademiků zapojených do projektů),
- Budoucí spolupráce výzkumných týmů na velkých mezinárodních projektech.

Partnerské řešitelské týmy podávají společný návrh projektu, během realizace využívají ke vzájemnému prospěchu obou institucí infrastrukturu a vybavení spolupracujících pracovišť a komplementárních technik a metodik. V rámci projektů jsou poskytovány finanční příspěvky na mobilitu členů řešitelských týmů, tj. na pobytové náklady. Hlavní rozdíly ve financování mezi projekty MP a MPP jsou následující: Podpora z MPP navíc pokrývá i mezinárodní jízdné, a dále příspěvek na výzkum. Každá organizace zde hradí náklady své národní části projektu. U MP financování probíhá na základě reciprocity, tj. přijímající strana hradí náklady na pobyt zahraničních vědců. Náklady na mezinárodní jízdné hradí vysílající strana (v případě AV ČR jednotlivá pracoviště).

Na roky 2018 – 2025 schválila AV ČR zaměstnancům svých pracovišť celkem 186 projektů – nejvíce těchto projektů bylo s výzkumnými organizacemi ze zemí V4, Německa, Bulharska, Japonska, Číny a Tchaj-wanu. Aktuálně běžící spolupráce podporované projekty MP a MPP jsou uvedeny v **Tab. 8**.

Tab. 8 Aktuálně běžící (2023) projekty bilaterální spolupráce podporované AV ČR. Zdroj: AV ČR 2023, vlastní zpracování

Partnerský stát	Mobilitní projekty (MP)	Projekty Mobility plus (MPP)
Argentina		✓
Belgie		✓
Bulharsko		✓
Čína	✓	✓
Egypt		✓
Estonsko	✓	
Francie		✓
Chile		✓
Indie		✓
Itálie		✓
Japonsko		
Litva	✓	
Lotyšsko	✓	
Maďarsko		✓
Mongolsko	✓	
Německo		✓
Polsko	✓	
Rumunsko	✓	
Slovensko		✓
Slovinsko		✓
Španělsko		✓
Tchaj-wan		✓
Turecko		✓
Vietnam		✓

Rešerše se rovněž zaměřila na hlavní podmínky mobilitních projektů AV ČR podporujících spolupráci se zeměmi, kde aktuálně probíhá i spolupráce v aktivitě Mobility:

- V projektech česko-čínské spolupráce hradí česká strana náklady na mobilitu (cestovné, náklady na ubytování) a výzkum (diety, služby, menší vybavení a diseminace výstupů jako jsou náklady na workshopy a konference) do maximální výše 300 tis. Kč ročně.
- V projektech česko-francouzské spolupráce je délka projektu maximálně 2 roky. Ze strany Centre national de la recherche scientifique (CNRS) je francouzskému týmu poskytnuta finanční podpora ve výši 5 000 – 7 000 EUR / rok. V případě schválení projektu také ze strany AV ČR je českému týmu nabídnuta dotace v maximální výši 180 000 Kč ročně.
- V projektech česko-německé spolupráce (maximálně dvouleté projekty) hradí náklady německých výzkumníků Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD), česká strana hradí náklady na mobilitu (cestovné, náklady na ubytování) a výzkum (diety, služby, menší vybavení a diseminace výstupů jako jsou náklady na workshopy a konference) do maximální výše 200 tis. Kč ročně.
- V projektech česko-polské spolupráce v rámci programu Mobility nabízí obě strany pokrytí obdobných nákladů, náklady na výjezd polských akademiků hradí Polish Academy of Arts and Sciences (PAAS). Projekt dovoluje oproti výše zmíněným projektům MPP jen maximálně dva třítydenní výjezdy.
- Podpora česko-ukrajinské spolupráce je na AV ČR nabízena účastí v programu **Researchers at Risk Fellowship**. Cílem programu je podporovat výzkumné pracovníky, jejichž vědecká práce

je v domovské zemi ohrožena válkou, pronásledováním a dalšími hrozbami. Prostřednictvím tohoto programu je výzkumníkům umožněno pokračovat ve výzkumu v bezpečném prostředí na pracovištích Akademie věd ČR. Program je vyhlášen nepravidelně a seznam rizikových zemí se v jeho jednotlivých cyklech mění. V rámci výzkumných stáží jsou poskytovány finanční prostředky na osobní náklady výzkumných pracovníků. V roce 2022 se tento program týkal primárně pobytu akademiků z Ukrajiny na ústavech AV ČR. Projekty mají být realizovány do konce roku 2023.

Zvláště prostřednictvím Projektů Mobility Plus je poskytována významnější podpora oproti projektům aktivity Mobility, neboť podpora AV ČR pokrývá částečně také náklady na výzkum (spotřební zboží, služby, networking, částečně vybavení). Vzhledem k relativně nízkým počtům projektů podporovaných ze strany AV ČR i MŠMT lze však spíše než o překryvech hovořit o synergických efektech této souběžné podpory.

Akademičtí pracovníci mohou dále využít i **Multilaterální projekty**, prostřednictvím kterých AV ČR realizuje spolupráci s evropskými i mimoevropskými zeměmi: projekty typu ERA-NET Cofund a projekty realizované v rámci multilaterálních platforem EIG CONCERT-Japan, SEA-Europe JFS (spolupráce s výzkumnými organizacemi ze zemí jihovýchodní Asie), EU-KOR Community (spolupráce s Koreou). Prostřednictvím tzv. ERA-NET Cofund programů, které jsou spolufinancovány Evropskou komisí z programu Horizont 2020 a dávají příležitost poskytovatelům z členských zemí vyhlášených společné výzvy na dohodnutá témata, participuje AV ČR v multilaterálních projektech realizovaných v rámci partnerství HERA (z angl. Humanities in the European Research Area) a NORFACE (z angl. New Opportunities for Research Funding Agency Cooperation in Europe). Příspěvek Evropské komise na programy ERA-NET Cofund může obecně dosahovat max. 33 % celkových uznatelných nákladů. V případě partnerství HERA a NORFACE se jedná o 20% podíl, zbylých 80 % nákladů hradí poskytovatel z členské země. Za Českou republiku je takovým poskytovatelem AV ČR. AV ČR se zapojila do čtyř programů tohoto typu. Z oblasti společenských věd, na které se zaměřuje partnerství **NORFACE** sdružující národní poskytovatele finanční podpory na vědu a výzkum z 20 evropských zemí, se jedná o program Dynamika nerovnosti během lidského života: struktury a procesy (DIAL, Dynamics of Inequality Across the Life-course: structures and processes) a Demokratické vládnutí v turbulentní době (Governance – Democratic governance in a turbulent age). **HERA** je partnerstvím 25 evropských zemí, které nabízí výzkumníkům možnost zapojit se do evropských badatelských sítí a podílet se na tvorbě vědní strategie na evropské úrovni v oblasti humanitních věd. AV ČR se zapojila do programů se zastřešujícími tématy Využití minulosti (HERA JRP UP, Uses of the Past) a Veřejné prostory: Kultura a integrace v Evropě (HERA JRP PS, Public Spaces: Culture and Integration in Europe).

4.2 Nástroje využívané na vybraných vysokých školách

Dále jsou uvedeny nástroje na podporu mobility výzkumníků, využívané v současnosti na největších českých univerzitách (vzhledem k množství podobných nástrojů podpory spolupráce je zde uveden pouze tento výběr).

Univerzita Karlova nabízí svým akademickým a vědeckým pracovníkům i studentům prezenčního studia Fond mobility UK pro čerpání finančního příspěvku na mobilitu v rámci celého světa. Cílem Fondu mobility Univerzity Karlovy je finanční podpora zejména pro studium na zahraniční univerzitě v délce jeden až dva semestry, účast na mezinárodních studijních nebo odborných akcích studentů v zahraničí, krátkodobé vědecké nebo výzkumné pobyty v zahraničí, studium zahraničních studentů na UK, studium zahraničních vysokoškolských nebo vědeckých pracovníků na UK. Univerzita Karlova je stejně jako jiné české univerzity zapojena do řady programů na mobilitu, z čehož nejvýznamnější jsou evropský program Erasmus+, dále Meziuniverzitní a Fakultní dohody, Mezivládní dohody vyhlášené

MŠMT či program AKTION Česká republika – Rakousko. Tento program, implementovaný Domem zahraniční spolupráce (příspěvkovou organizací MŠMT), je zaměřen na podporu výměny studentů a vědců (zvláště mladých vědců) v Rakousku a ČR a představuje jeden z vhodných nástrojů bilaterální spolupráce navazující na projekty aktivity Mobility. Na UK jsou v rámci programu podporována stipendia na jeden až pět měsíců nebo letní kolegia na dva až tři týdny.

Masarykova univerzita nabízí výukové pobyty (Erasmus+, CEEPUS, DAAD, Mezivládní dohody vyhlášené MŠMT, Global Staff Mobility, Fulbrightova komise a Masaryk Distinguished Chair v Izraeli); výzkumné pobyty (Mezivládní dohody, DAAD, Fulbrightova komise, Masaryk Distinguished Chair v Izraeli a Specifická stipendia Wirth Institute); a ostatní pobyty pro neakademické pracovníky (Erasmus+, Fulbrightova Komise, Mezivládní dohody, STELLA, Program vztahů s tradičními univerzitami a Global Staff Mobility).

Univerzita Palackého v Olomouci nabízí školení i výukové a výzkumné zahraniční stáže v rámci programů Erasmus+, AKTION ČR – Rakousko, Merrillova programu či stáže v rámci aliance Aurora, kde je UP jediným českým univerzitním příjemcem. UP má pro své akademické zaměstnance také svůj Stipendijní program pro praktické stáže a koordinuje aktivity v rámci programu CEEPUS.

5 Dotazníkové šetření mezi řešiteli aktivity Mobility

Hlavním zdrojem informací pro toto interim hodnocení bylo on-line dotazníkové šetření mezi řešiteli zastupujícími instituce hlavních příjemců aktivity Mobility (resp. hlavních příjemců mobilitních projektů na české straně).

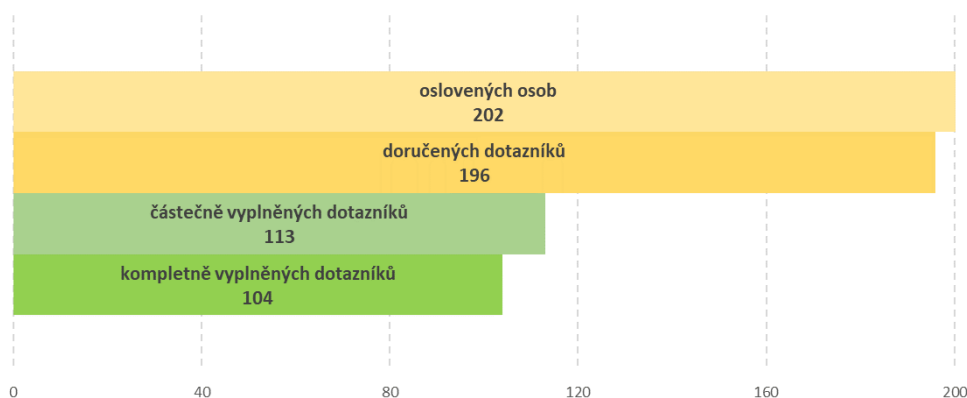
Dotazník byl členěn do pěti skupin obsahujících celkem 12 otázek:

1. Identifikace mobilitního projektu (2 otázky) – identifikace projektu podle státu sídla partnerské výzkumné instituce a roku ukončení projektu.
2. Spolupráce předcházející projektu v aktivitě Mobility (2 otázky) – předcházející spolupráce na projektové či mimoprojektové (institucionální) úrovni s pozdějšími partnery v projektu Mobility, nejčastěji využívané podpůrné nástroje.
3. Dopady projektu Mobility na kariéru mladých výzkumníků (2 otázky) – počty zapojených mladých výzkumníků a PhD studentů, dopad projektu na rozvoj kariéry zapojených mladých výzkumníků / PhD studentů.
4. Spolupráce následující po projektu v aktivitě Mobility (5 otázek) – pokračující spolupráce s partnery v projektu Mobility na projektové a mimoprojektové (institucionální) úrovni, charakteristiky navazujících projektů, podoby institucionální spolupráce, příčiny nepokračující spolupráce.
5. Závěrečné zhodnocení (1 otázka) – řešiteli vnímaná hlavní pozitiva a negativa aktivity Mobility.

Šetření probíhalo prostřednictvím on-line aplikace LimeSurvey (<https://www.limesurvey.org/>) v období od 10. do 27. ledna 2023. Bylo zaměřeno na řešitele z institucí hlavních příjemců projektů ukončených do roku 2022 (tedy zahájených v letech 2018-2021). Těchto projektů bylo celkem 219, přičemž unikátních řešitelů z institucí hlavních příjemců bylo celkem 204 (dvou projektů v aktivitě Mobility/8J se účastnilo 13 řešitelů, jeden řešitel se pak účastnil dokonce tří projektů v rámci aktivity). Celkový počet řešitelů s nalezenou funkční e-mailovou adresou poskytnutou ze strany zadavatele hodnocení a tedy oslovených dotazníkem byl 202.

Následující obrázek znázorňuje počty oslovených osob, doručených a vyplněných dotazníků. Příčinou nedoručení dotazníků bylo zpravidla odmítnutí automaticky generované pozvánky e-mailovým systémem příjemce. Při počítání návratnosti jako podílu všech 113 částečně vyplněných dotazníků, s jejichž odpověďmi je v následujícím textu dále pracováno, na počtu doručených dotazníků (196) vychází návratnost na úrovni 58 %. Kompletně vyplněné dotazníky (104) pak představují 53 % všech doručených dotazníků.

Obr. 4 Návratnost dotazníku pro řešitele aktivity Mobility

5.1 Identifikace mobilitního projektu

Někteří řešitelé, na něž byl cílen dotazník, se účastnili více projektů v aktivitě Mobility v období 2018-2022 – z celkového počtu 204 unikátních řešitelů z institucí hlavních příjemců se 14 řešitelů účastnilo více než jednoho projektu (13 řešitelů dvou projektů, jeden řešitel tří projektů). Z tohoto důvodu byly před věcně zaměřené otázky dotazníku předřazeny dvě otázky pro možnost identifikace mobilitního projektu podle státu sídla partnerské instituce a roku ukončení projektu.

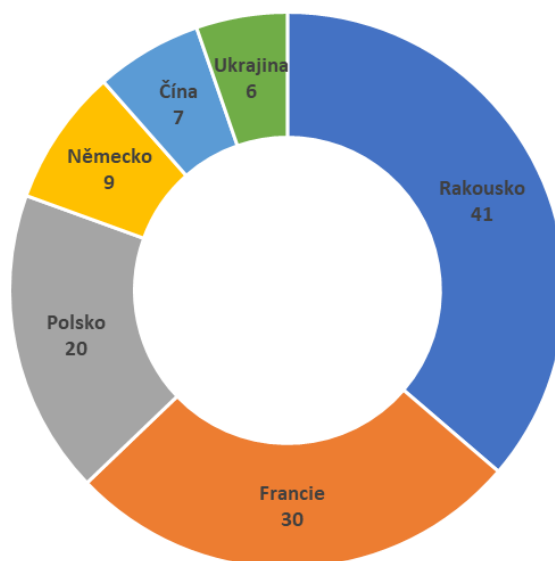
Otázka 1: Uvedte, prosím, v kterém státě sídlí partnerská výzkumná organizace, s kterou jste spolupracovali v projektu Mobility v období od roku 2018.

Pokud jste v tomto období byli zapojeni do více projektů aktivity Mobility, vyberte, prosím, pro zodpovězení této otázky i celého dotazníku jeden z těchto projektů dle Vašeho uvážení.

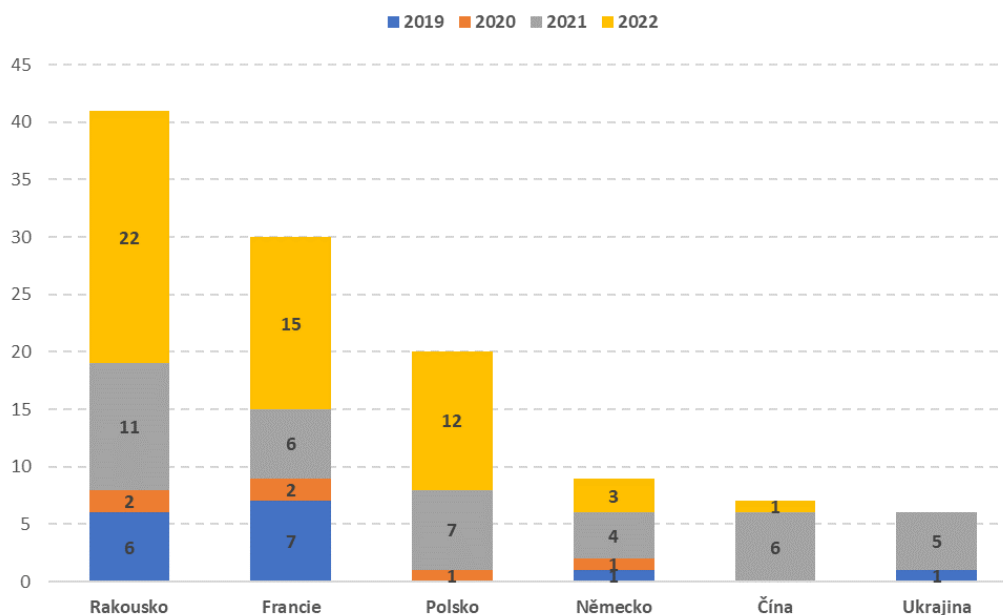
Otázka 2: Uvedte, prosím, rok ukončení Vámi řešeného projektu.

Počty vyplněných dotazníků podle státu sídla partnerské výzkumné organizace znázorňuje **Obr. 5**. Nejvyšší podíl dotazníků vyplnili řešitelé spolupracující s institucemi v Rakousku (36 %), Francii (27 %) a Polsku (18 %). Počty dotazníků vyplněných řešiteli spolupracujícími s institucemi v Německu (8 %), v Číně (6 %) a na Ukrajině (5 %) byly výrazně nižší. Podíl jednotlivých zemí tak zhruba odpovídal jejich podílu na všech 219 projektech realizovaných v aktivitě Mobility mezi lety 2018 a 2022 (*Rakousko 34 %, Francie 30 %, Polsko 16 %, Německo 8 %, Čína 8 %, Ukrajina 5 %*).

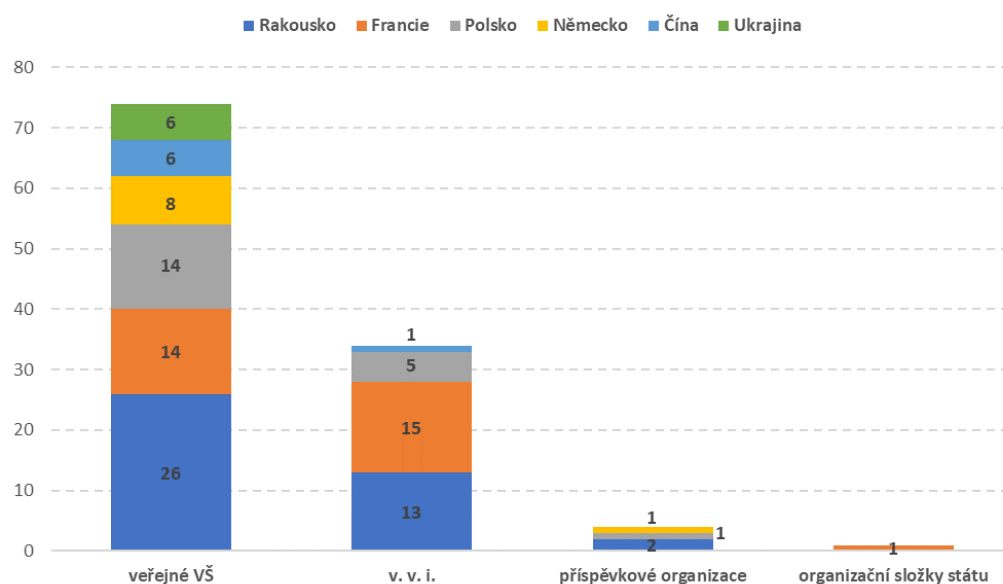
Obr. 5 Identifikace projektu – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Další charakteristika, na základě které byly sledovány některé z následujících odpovědí, představovala rok ukončení daného mobilitního projektu – viz **Obr. 6**. U 53 projektů (tedy 47 % odpovědí) byl tímto rokem rok 2022, další nejčastější byl rok ukončení 2021 (39 odpovědí, tedy 35 %), méně četné byly roky ukončení 2019 (15 odpovědí, 13 %) a 2020 (6 odpovědí, 5 %).

Obr. 6 Identifikace projektu – počty odpovědí podle státu partnerské instituce a roku ukončení projektu

Jinak anonymizované odpovědi respondentů byly na základě dat poskytnutých zadavatelem (resp. dat z CEP IS VaVal) propojeny s údajem o právní formě institucí, za které jednotliví řešitelé realizovali své mobilní projekty – viz **Obr. 7**. Respondenti šetření nejčastěji řešili své projekty ve veřejných vysokých školách (74 projektů, 65 %) a veřejných výzkumných institucích (34 projektů, 30 %), menšina řešitelů pak v příspěvkových organizacích (4 projekty, necelá 4 %) a organizačních složkách státu (1 projekt, 1 %).

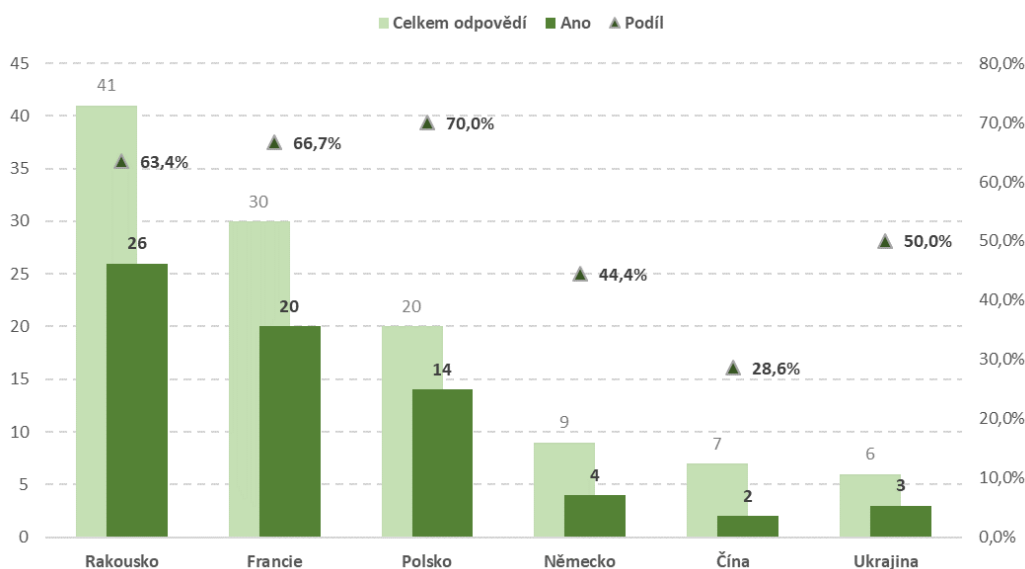
Obr. 7 Identifikace projektu – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce a státu partnerské instituce

5.2 Spolupráce předcházející projektu v aktivitě Mobility

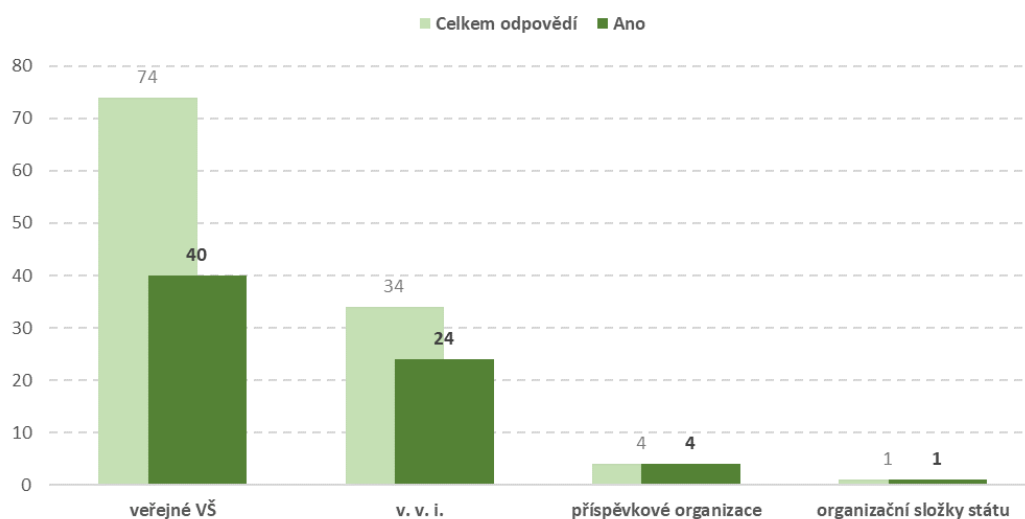
Otázka 3: Spolupracovali jste před zahájením projektu Mobility na projektové či mimoprojektové (institucionální) úrovni s klíčovými osobami z týmu zahraniční partnerské organizace, zapojenými později do projektu Mobility?

Nadpoloviční většina respondentů šetření (69 ze 113, tedy 61 %) uvedla, že měla před zahájením projektu zkušenost s projektovou či mimoprojektovou (institucionální) spoluprací s klíčovými osobami z týmu zahraniční partnerské organizace. Nejvyšší podíl dříve spolupracujících řešitelů, převyšující výše uvedený podíl, byl přitom mezi respondenty spolupracujícími s institucemi z Polska (70 %), Francie (67 %) a Rakouska (63 %), nejnižší byl naopak tento podíl mezi respondenty spolupracujícími s institucemi z Číny (29 %).

Obr. 8 Předcházející spolupráce – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

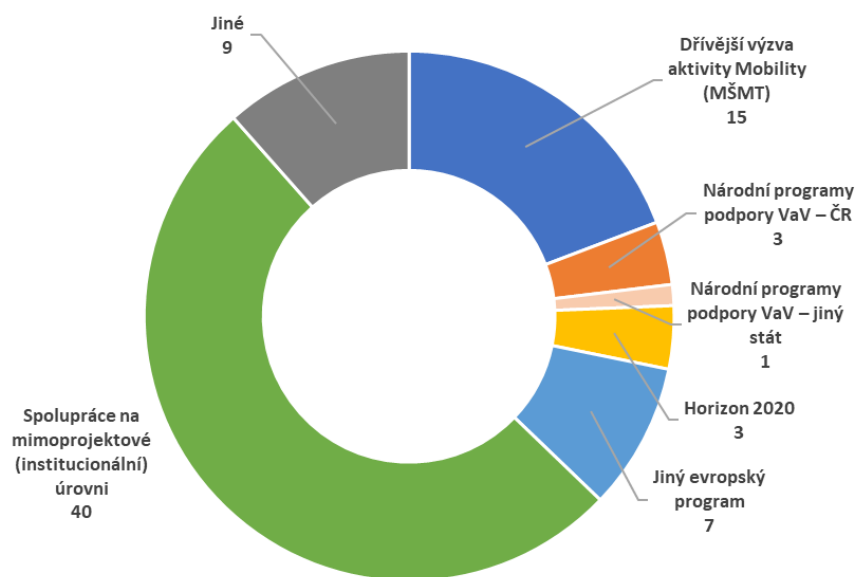
Následující **Obr. 9** znázorňuje podíl respondentů spolupracujících před zahájením mobilitního projektu s týmž partnerem podle druhu instituce příjemce. Zatímco z malého počtu respondentů působících v příspěvkových organizacích a organizačních složkách státu měli zkušenost s touto předchozí spoluprací všichni a z respondentů z veřejných výzkumných institucí 71 % řešitelů projektů, mezi respondenty z vysokých škol byl podíl řešitelů již dříve spolupracujících s týmž zahraničním partnerem pouze 54%.

Obr. 9 Předcházející spolupráce – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

Otázka 4: V rámci jakého podpůrného nástroje či jakým způsobem probíhala tato spolupráce s pozdějšími přímými účastníky projektu Mobility?

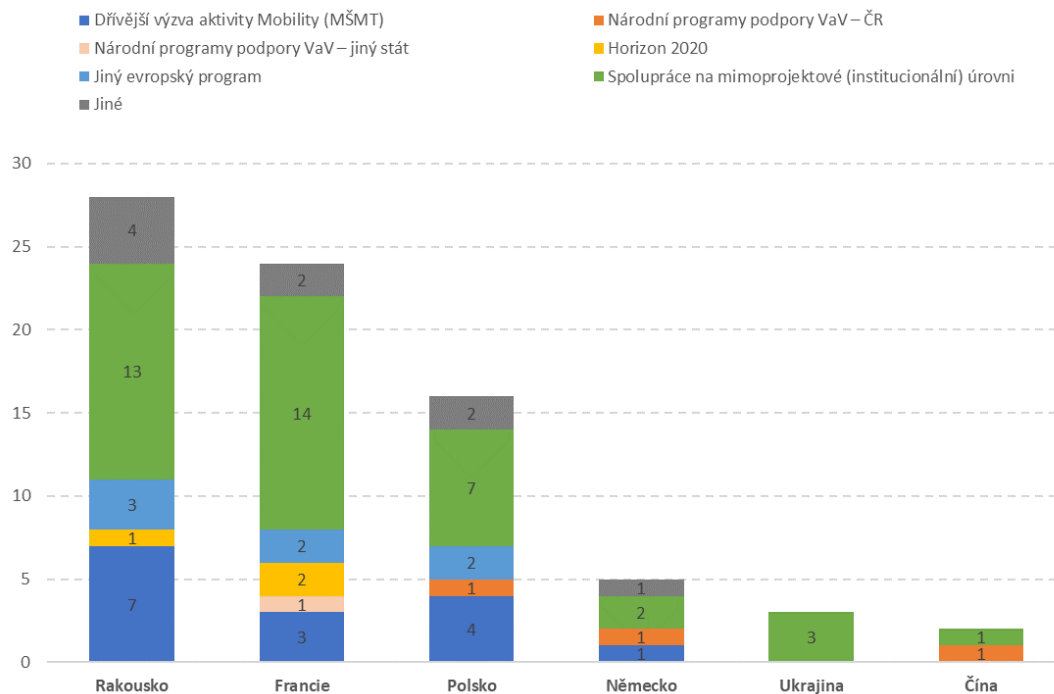
V otázce zaměřené na zjištění podpůrných nástrojů a způsobů realizace předcházející spolupráce s pozdějšími zahraničními účastníky projektu měli respondenti možnost vícenásobných odpovědí. Z nabízených možností odpovědí řešitelé nejčastěji volili odpověď označující spolupráci na mimoprojektové, tedy institucionální úrovni (uvedlo ji 35 % ze všech 113 respondentů šetření). Poměrně častá byla také spolupráce v rámci dřívější výzvy aktivity Mobility (uvedlo 13 % respondentů). Méně časté formy spolupráce probíhaly v rámci českých programů podpory VaV (3 %), programu Horizon 2020 (3 %), jiného evropského programu (6 %) či národního programu podpory VaV jiného státu (1 %). 8 % respondentů průzkumu pak uvedlo jiný rámec předcházející spolupráce.

Obr. 10 Způsoby předcházející spolupráce – počty odpovědí

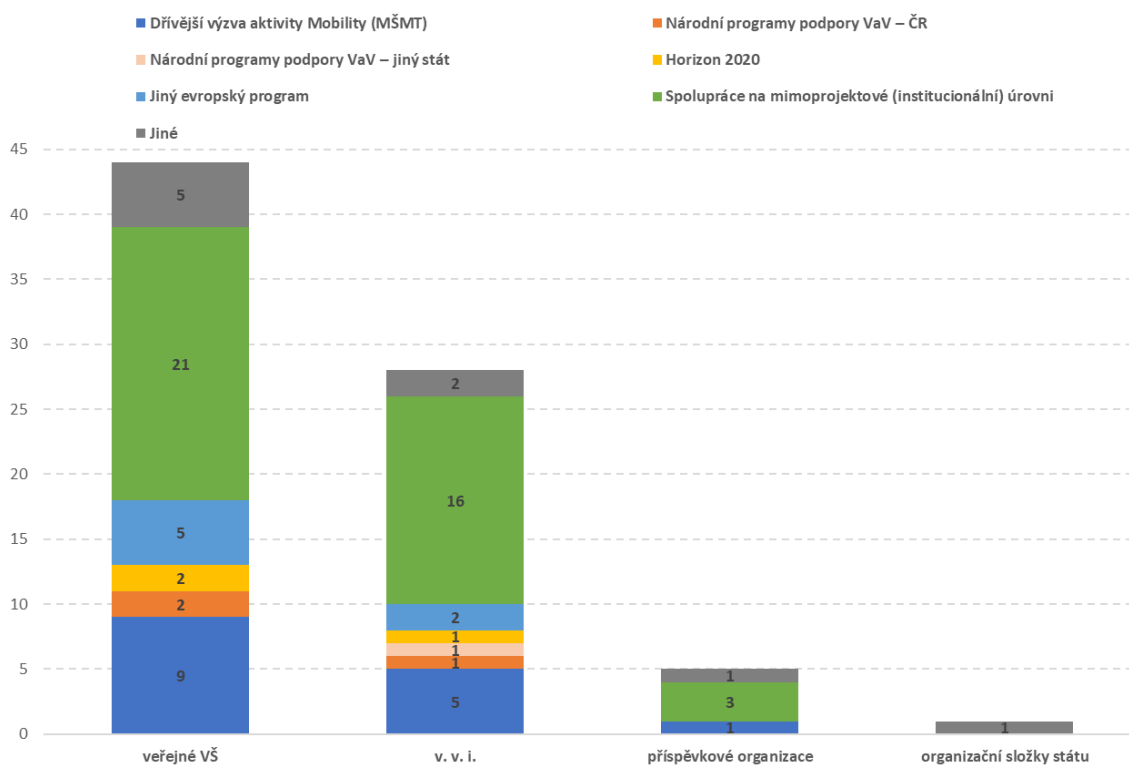

Počty odpovědí týkající se způsobů předcházející spolupráce v rozdělení podle státu partnerské instituce a podle právní formy instituce příjemce jsou uvedeny v **Obr. 11** a **Obr. 12**.

Obr. 11 Způsoby předcházející spolupráce – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Obr. 12 Způsoby předcházející spolupráce – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

V komentářích k odpovědím specifikovali účastníci předcházející spolupráce konkrétní nástroje, kterými byla tato spolupráce podpořena. V případě národních programů podpory VaV uvedli respondenti v odpovědích tři konkrétní podpůrné nástroje: program DELTA, projekt Postdoc II a PAN-17-19. Jeden respondent pak konkretizoval předcházející spolupráci podpořenou z národního programu jiného státu jako spolupráci na francouzském grantu. V případě jiných evropských nástrojů podpory (kromě programu Horizon 2020) uvedli respondenti ve třech případech program Erasmus+, dvakrát program česko-rakouské spolupráce AKTION a jedenkrát COST, ERA-NET a Marie Curie Research Training Networks. Jiné formy spolupráce předcházející zapojení do aktivity Mobility, které respondenti uvedli v komentářích, včetně mimoprojektové spolupráce, jsou zachyceny v následující tabulce.

Tab. 9 Jiné formy předcházející spolupráce podle komentářů respondentů

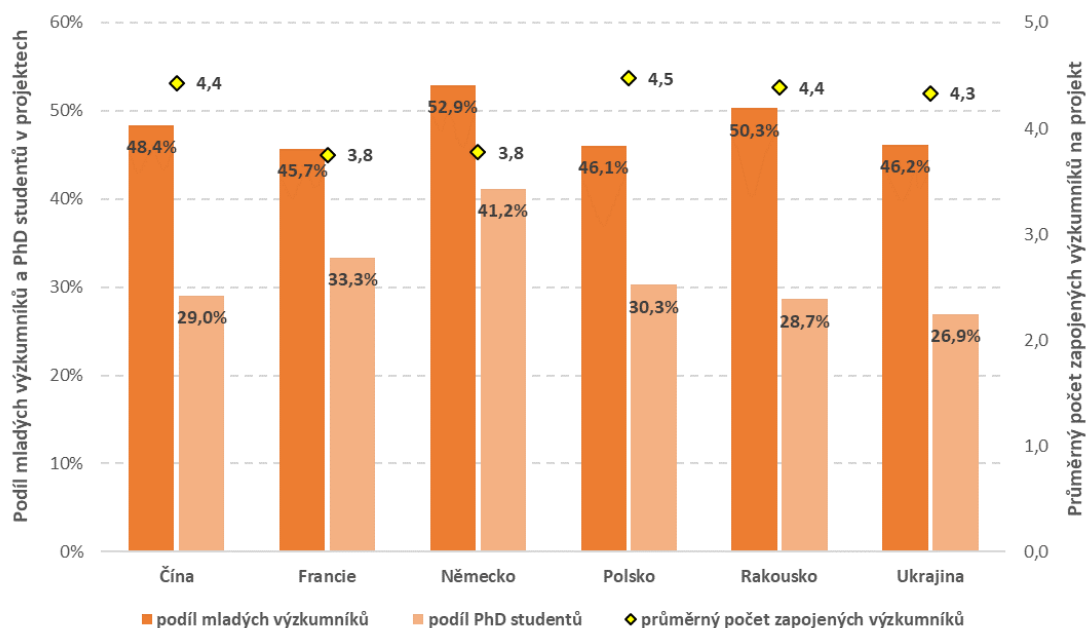
Forma spolupráce	Komentář
Spolupráce v rámci výzkumného programu či výzkumné infrastruktury	CEEPUS
	ESRF
Smluvní spolupráce	Bilaterální smlouva
	bilaterální smlouva mezi fakultami - podpora vědecké spolupráce
Hostování	Hostování na zahraniční instituci
	Postdoc na daném pracovišti
	prof. byla na 6 měsíčním pracovním pobytu (stáži) v našem ústavu, který si pro stáž zvolila na základě aktivity UTAM a prof. v mezinárodních projektech.
	post-doctoral research at SUBATECH lab in Nantes, France
Osobní vazby a další	Neformální spolupráce.
	osobní spolupráce
	osobně seznámení z konferenci
	spíše osobní známost než aktivní spolupráce
	znali jsme se už dlouho, vědecky jsme spolupracovali, publikovali jsme spolu
	Spolupráce s klíčovými osobami na odborné úrovni
	spolupráce ciste vedecka bez fin podpory
	Dlouhodobá spolupráce na základě zahraničního pobytu
	Dlouhodobé vědecké vazby členů týmu
	dlouhodobá spolupráce (cc 30) let s přestávkami s prof.
	Long-term historical collaboration
	bilaterální spolupráce, konzultace, žádná přímá projektová podpora
	Účast na konferenci v Polsku.
	zvané přednášky, vědecké konzultace a publikace výsledků
Příprava a předkládání společných projektů; společné experimentální práce.	

5.3 Dopady projektu Mobility na kariéru mladých výzkumníků

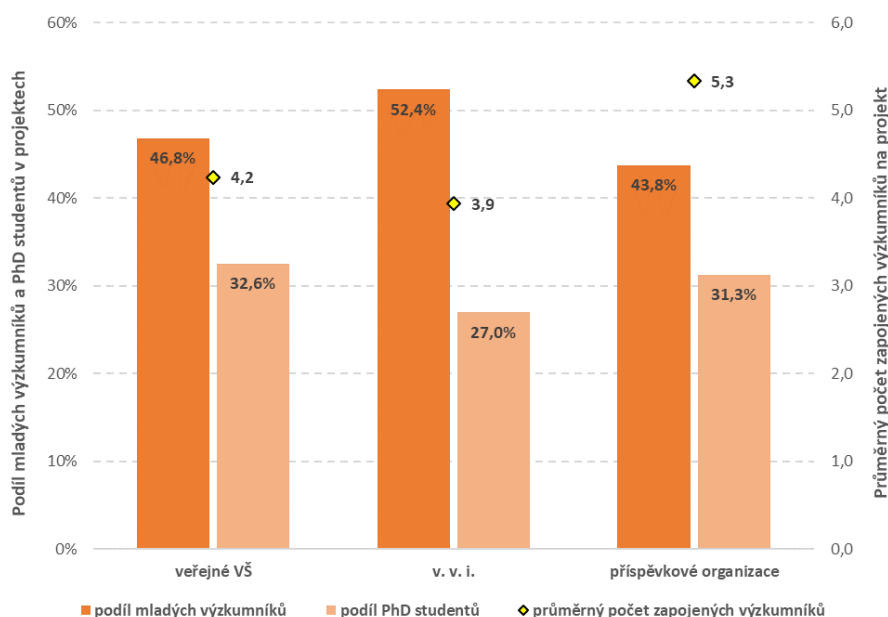
Otázka 5: Kolik lidí celkem a kolik mladých výzkumníků (do 35 let) či PhD studentů bylo na straně Vaší výzkumné organizace zapojeno do mobilit uskutečněných v projektu?

Na otázku týkající se počtu zapojených výzkumníků, mladých výzkumníků a PhD studentů odpovědělo 106 z celkových 113 respondentů šetření. V daných projektech bylo zapojeno od jednoho do devíti výzkumníků, přičemž průměrný počet zapojených výzkumníků byl 4,2, průměrný počet mladých výzkumníků do 35 let byl 2,0 a průměrný počet PhD studentů byl ve sledovaných projektech na hodnotě 1,3 (mediánové hodnoty pro tyto ukazatele byly 4, 2 a 1).

Sledujeme-li rozdíly v průměrných počtech výzkumníků zapojených do projektů a podílech mladých výzkumníků a PhD studentů podle státu partnerské instituce (**Obr. 13**), je patrný zvláště rozdíl mezi mírně nižším průměrným počtem zapojených výzkumníků v projektech s partnery z Francie a Německa oproti ostatním projektům. Dále si lze všimnout také vyššího podílu zapojených mladých výzkumníků a zejména PhD studentů v projektech s německými partnerskými organizacemi.

Obr. 13 Průměrný počet zapojených výzkumníků a podíl mladých výzkumníků a PhD studentů v projektech podle státu partnerské instituce

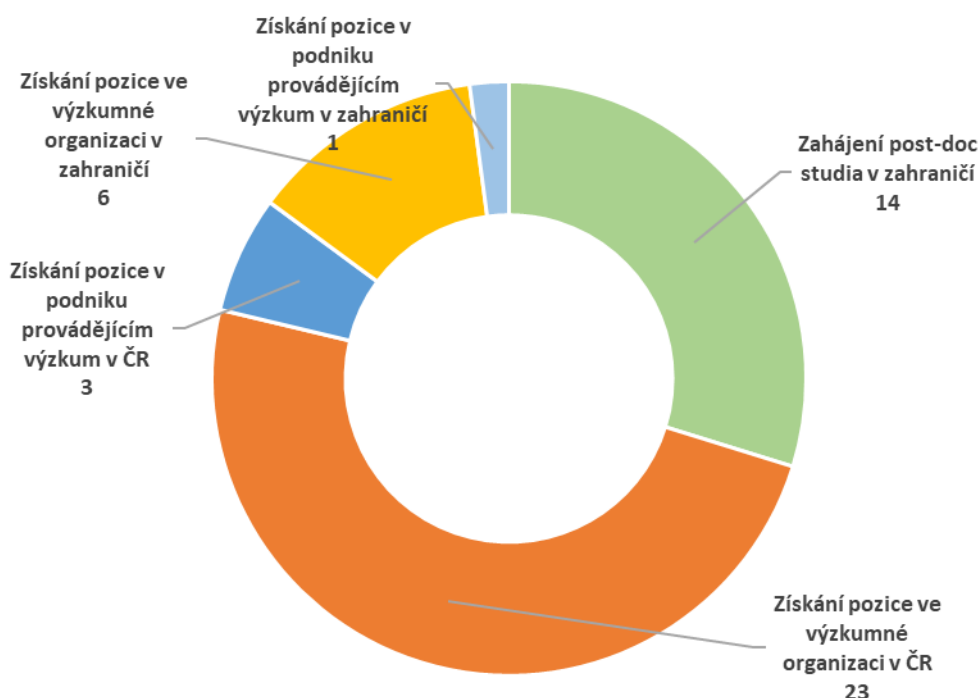
Stejné ukazatele byly sledovány i v projektech v rozdělení podle druhu instituce příjemce (**Obr. 14**), kde ovšem vzhledem k nízkému počtu projektů (čtyři vyplněné dotazníky) nemají data k zapojeným příspěvkovým organizacím vysokou vypovídací hodnotu (za jedinou organizační složku státu přítomnou v šetření odpověď na tuto otázku chybí). Z porovnání hodnot za vysoké školy a veřejné výzkumné instituce je patrné zapojení průměrně vyššího počtu výzkumníků v projektech vysokých škol, kde je zároveň vyšší celkový podíl zapojených PhD studentů, avšak nižší podíl výzkumníků do 35 let oproti mobilním projektům veřejných výzkumných institucí.

Obr. 14 Průměrný počet zapojených výzkumníků a podíl mladých výzkumníků a PhD studentů v projektech podle druhu instituce příjemce

Otázka 6: Jaký byl konkrétní dopad zapojení mladých výzkumníků / PhD studentů z Vaší výzkumné organizace na rozvoj jejich kariéry v některém z Vámi realizovaných projektů v aktivitě Mobility?

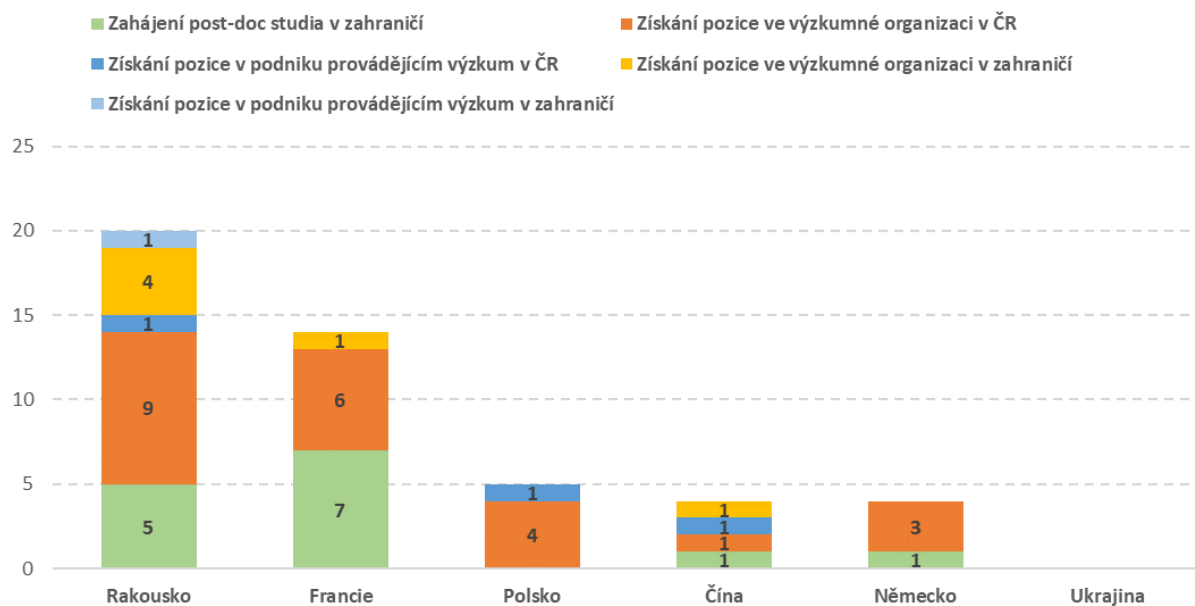
Na otázku zaměřenou na zjištění dopadů zapojení do mobilityního projektu na rozvoj kariéry mladých výzkumníků (či PhD studentů) mohli respondenti odpovídat formou vícenásobných odpovědí. Z celkem 47 získaných odpovědí bylo respondenty nejčastěji uváděným dopadem projektu získání pozice ve výzkumné organizaci v ČR (uvedlo 20 % ze všech 113 respondentů šetření), relativně často vedla účast v mobilityním projektu také k zahájení post-doc studia v zahraničí (12 % respondentů). Dalšími konkrétními uváděnými dopady na kariéru mladých výzkumníků bylo získání pozice ve výzkumné organizaci v zahraničí (5 % respondentů), získání pozice v podniku provádějícím výzkum v ČR (3 %) a získání pozice v podniku provádějícím výzkum v zahraničí (1 %).

Obr. 15 Dopad mobilityního projektu na rozvoj kariéry mladých výzkumníků – počty odpovědí

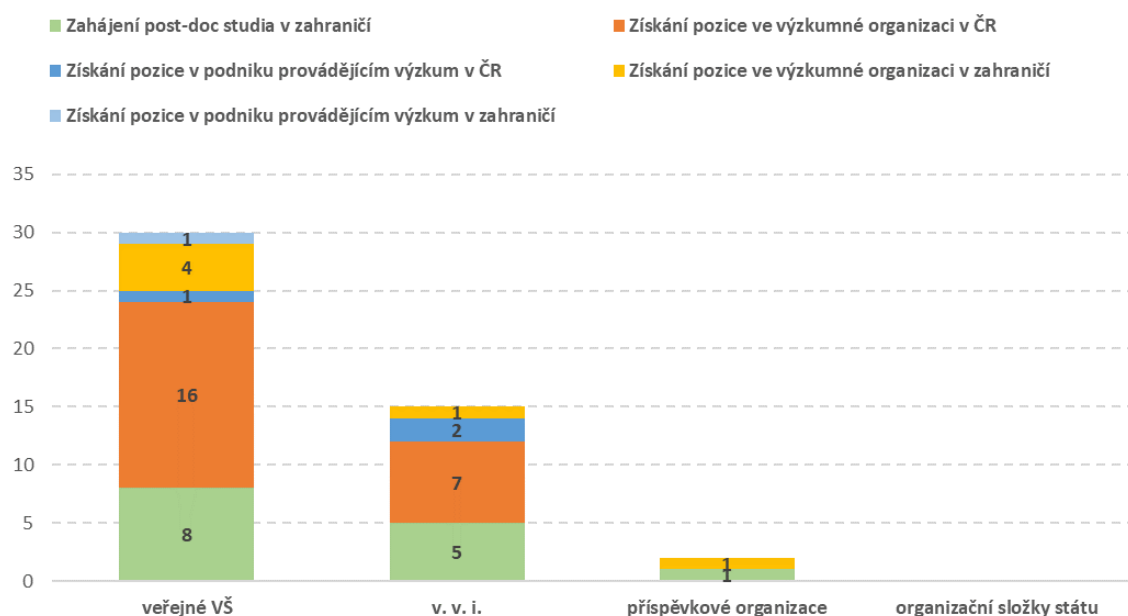

Počty odpovědí týkající se dopadů účasti v mobilityních projektech na rozvoj kariéry mladých výzkumníků v rozdělení podle státu partnerské instituce a podle právní formy instituce příjemce jsou uvedeny na **Obr. 16** a **Obr. 17**.

Obr. 16 Dopad mobilního projektu na rozvoj kariéry mladých vědeckých pracovníků – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Obr. 17 Dopad mobilního projektu na rozvoj kariéry mladých vědeckých pracovníků – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

Dopady zapojení do mobilního projektu na rozvoj kariéry mladých vědeckých pracovníků jsou dále konkretizovány v komentářích respondentů k jednotlivým volitelným odpovědím (v **Tab. 10**).

Tab. 10 Dopady na rozvoj kariéry mladých výzkumníků podle komentářů respondentů

Dopad na rozvoj kariéry mladých výzkumníků	Komentář
Zahájení post-doc studia v zahraničí	jeden doktorand následně zahájil postdoc pobyt v Rakousku
	jeden student právě vyjíždí na svoji post-doktorskou stáž v rámci Marie Curie Fellowship postdoc ve Švédsku. Stáž v rámci projektu mobility student použil jako referenci.
	pro jednu PhD studentku byl pobyt ve francouzské instituci důležitý pro získání post-doc pozice v spolupráce s čínskou institucí pomohla k dokončení kvalitní dizertační práce, a tedy reference its easy to obtain a a post doc or a position abroad and improve collaborations.
	doktorand participující v projektu získal částečný úvazek v našem ústavu v rámci jiného grantu Dostal PPLZ pres AVCR
	Masarykova univerzita - pozice Výzkumník
Získání pozice ve výzkumné organizaci v ČR	Mgr. získala pozici (částečný úvazek) na Ústavu fyziky materiálů AV ČR
	Na vlastní univerzitě
	Ph.D. studentka z týmu zahájila postdoc na naší univerzitě. Její práce na projektu a pobyt na partnerské univerzitě byl prodloužen o Erasmus stáž.
	pracovní úvazek ve Fyzikálním ústavu AV ČR
	stabilizace pracovníka na naší fakultě
	získání postdoktorandské podpory AVČR
Získání pozice v podniku provádějícím výzkum v ČR	Dva doktorandi získali pozice na FZU AVCR
Získání pozice ve výzkumné organizaci v zahraničí	Erasmus studentka, která se s námi do projektu zapojila, poté nastoupila na stáž na partnerské organizaci, po stáži získala v dané zemi pracovní místo (vědecká pozice). jedna studentka nyní pokračuje ve studiu ve Švýcarsku
Jiné	řešení dizertační práce, navázání kontaktů
	Získání podkladů k ukončení studia na VŠ - ukončení a obhajoba PhD. práce, ukončení a obhajoba diplomové práce
	Získání výsledků pro vlastní práci
	dokončení PhD 2 studentů
	Možnost vyjet na partnerskou univerzitu, navštívit tamní knihovnu a diskutovat problematiku se zahraničními kolegy napomohlo doktorandům k sepsání odborného článku a výzkumu prováděnému v souvislosti s psaním dizertační práce.
	Psaní disertací / habilitací
	publikace
	získání společného mezinárodního projektu, společné publikace
	data po publikaci
	příprava grantů, použití výsledků pro these
	navázání mezinárodní spolupráce - upevnění pozice v týmu, komunikace se zahraničím, spolupráce na podávání projektu, dalších výzkumných aktivitách
	Motivace nerozhodných studentů k vědecké činnosti
	mobilita Erasmus - 2 měsíční stáž na partnerské univerzitě
	získání pozice na TUL
	Podpora univerzitní pozice v ČR
	Osobní růst, rozvoj zkušeností ve výzkumu, sdílení dobré praxe
	odborný vědecký růst
	Příspěvní k vědeckému rozvoji mladého výzkumníka, získání a prohloubení zahraničních kontaktů.
	mezinárodní kontakty navazani
	získané znalosti a zkušenosti přispěly k výraznému kariéřnímu postupu juniorního pracovníka
	Jejich zapojení do prestižního výzkumu.
	rozvoj know-how
	vědecké osamostatnění
	výzkumná stáž
	výzkumné zkušenosti
	získání zkušeností ze zahraničního pracoviště
	zkušenost s řešením mezinárodního výzkumného projektu s čínským partnerem
	zkušenost s výzkumem v Číně na ekvivalentním pracovišti
	zkušenosti, spolupráce se zahraniční institucí
Změna tématu disertace na popud čínské instituce	
zatím nelze hodnotit - PhD studenti pořád studují na naší univerzitě, ale věřím, že to napomůže zlepšení jejich CV a zvýší šanci na pozici v zahraničí	

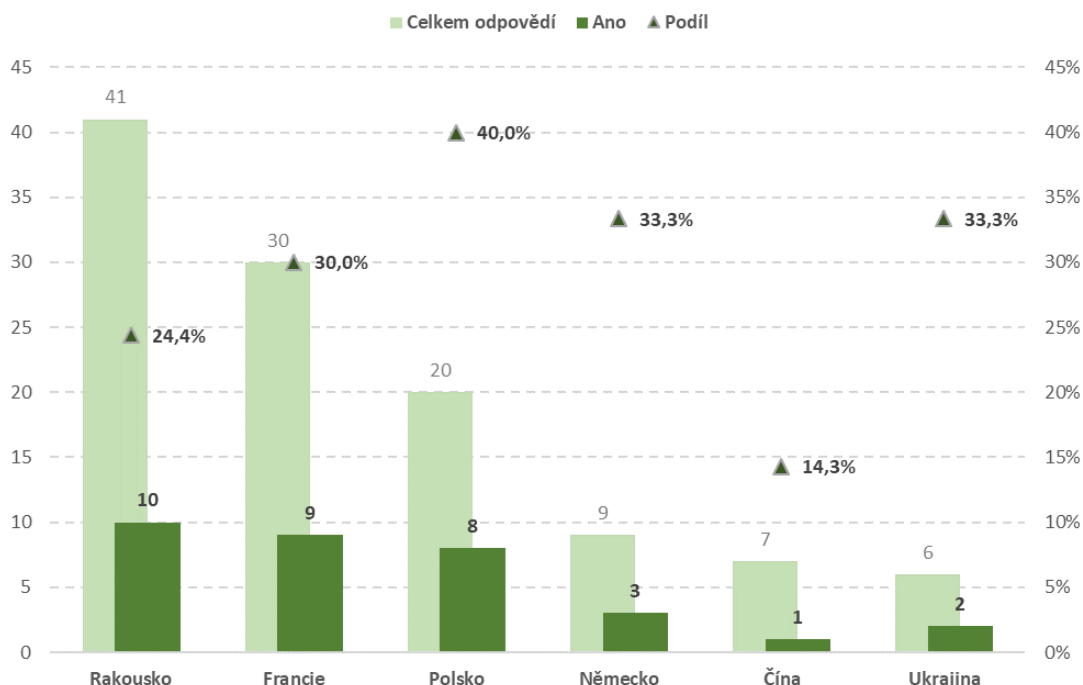
5.4 Spolupráce následující po projektu v aktivitě Mobility

Otázka 7: Pokračovala spolupráce v projektu Mobility podáním dalšího projektu na půdorysu převážně stejného projektového týmu na straně Vaší a partnerské organizace? Za zachování projektových týmů na straně Vaší i partnerské organizace lze považovat situaci, kdy v navazujícím projektu existují na obou stranách významné personální shody v klíčových osobách týmu. Pokud byl návazný projekt rozšířen ještě o dalšího partnera / instituci, lze tento projekt považovat za navazující v případě, kdy lze stále vysledovat obecnou ideovou a personální návaznost na původní projekt aktivity Mobility.

V souladu s výše uvedeným vysvětlujícím komentářem k otázce byli řešitelé mobilitních projektů dotazováni na navazující projektovou spolupráci se zahraničními partnery z projektu realizovaného v aktivitě Mobility. Pokračující projektovou spolupráci uvedlo 33 z celkových 113 respondentů šetření, tedy 29 % respondentů. V následujících obrázcích jsou znázorněny počty odpovědí podle státu partnerské instituce (**Obr. 18**), právní formy instituce příjemce projektu (**Obr. 19**) a roku ukončení projektu (**Obr. 20**).

Přestože se jedná o nízké počty odpovědí pro porovnání jednotlivých podkategorií, lze říci, že z hlediska státu partnerské instituce byla pokračující spolupráce spíše výjimkou u projektů spolupráce s výzkumnými organizacemi z Číny. Významným důvodem byla bezpochyby probíhající pandemie onemocnění Covid-19, jak vyplývá i z komentářů jednotlivých respondentů k odpovědím na otázku 11.

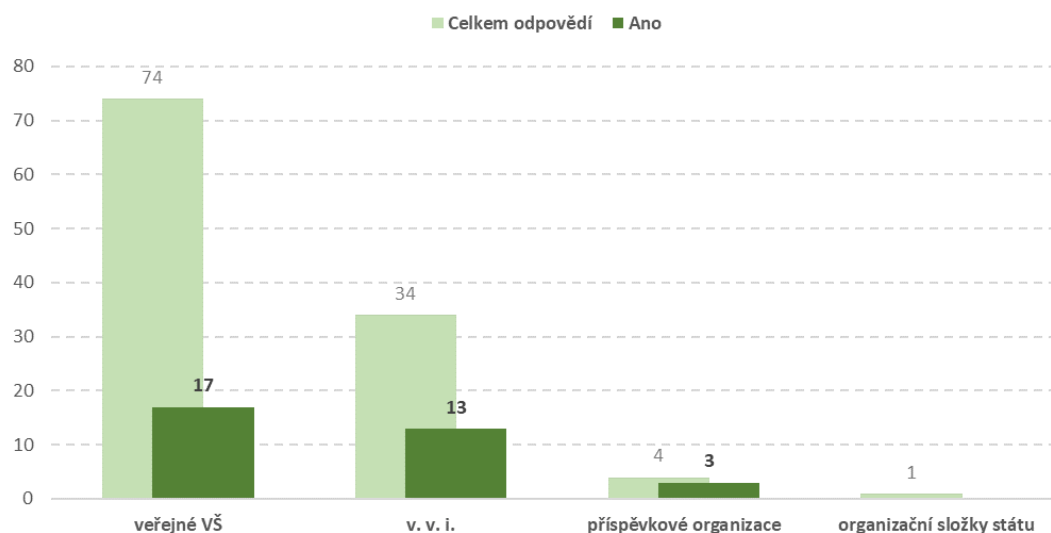
Obr. 18 Projektová spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

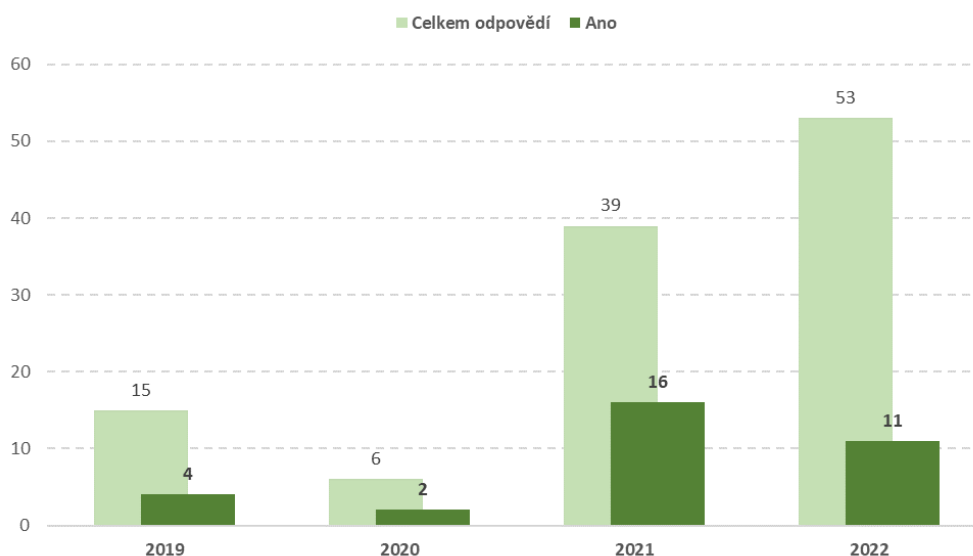
Vzhledem k velmi nízkým počtům dalších právních forem institucí mezi příjemci aktivity Mobility, lze odpovědi k pokračující projektové spolupráci smysluplněji porovnávat pouze za kategorii vysokých škol a veřejných výzkumných institucí. Zatímco pokračující spolupráci s partnery z mobilitního projektu

vedlo 23 % respondentů působících na VŠ, z respondentů z v. v. i. uvedlo takovou spolupráci 38 % účastníků šetření.

Obr. 19 Projektová spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

Přes nízký počet získaných odpovědí ovlivňujících statistickou významnost podobného porovnání, se lze při pohledu na podíl projektů s pokračující spoluprací podle jednotlivých let ukončení projektu domnívat, že relativně nižší podíl těchto projektů mezi projekty ukončenými v prvních dvou letech (27 % u projektů ukončených v r. 2019 a 33 % u projektů ukončených v r. 2020) může souviset s překážkami způsobenými pandemií Covid-19. Vyšší podíl projektů ukončených v r. 2021 a pokračujících další projektovou spoluprací s týmž partnerem (41 % z projektů ukončených v tomto roce) oproti pouze 21% podílu projektů s pokračující spoluprací z projektů ukončených v r. 2022 pak může být zapříčiněn zvláště krátkou dobou od ukončení posledně jmenovaných projektů (toto šetření bylo uskutečněno v lednu 2023).

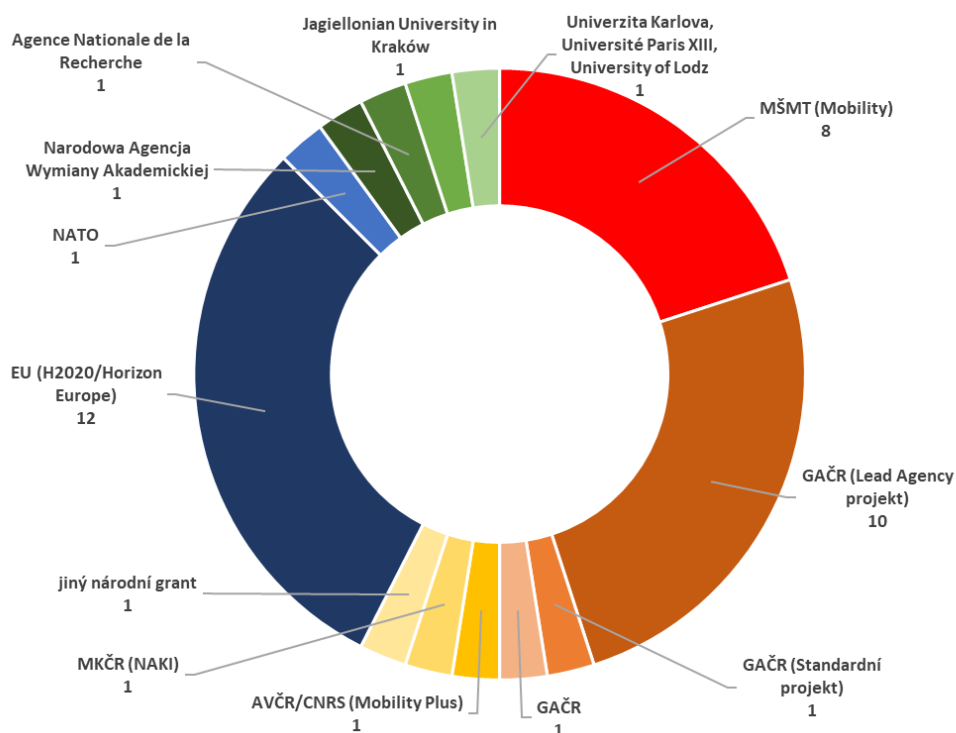
Obr. 20 Projektová spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle roku ukončení projektu

Otázka 8: Uveďte, prosím, hlavní charakteristiky projektu navazujícího na projekt Mobility ve smyslu zachování významné části projektových týmů na obou spolupracujících stranách. Pokud byl návazný projekt rozšířen ještě o dalšího partnera / instituci, lze tento projekt považovat za navazující v případě, kdy lze stále vysledovat obecnou ideovou a personální návaznost na původní projekt aktivity Mobility.

Na otázku týkající se charakteristik projektu navazujícího na projekt Mobility odpovědělo 29 ze 113 respondentů šetření, tedy necelých 26 % respondentů. Z nich přitom deset uvedlo charakteristiky dvou navazujících projektů a jeden respondent uvedl dokonce projekty tři.

Z celkových 40 uvedených projektů bylo 23 projektů podaných u domácích poskytovatelů podpory VaV (58 %), zbývající projekty byly podány u mezinárodních či zahraničních subjektů (viz **Obr. 21**). Pětina ze všech uvedených navazujících projektů byla podána jako další projekt v aktivitě Mobility, další čtvrtina pak prostřednictvím Grantové agentury ČR a jí podporovaného mezinárodního projektu hodnoceného na principu Lead Agency. Na GA ČR pak byly podány další dva návrhy navazujících projektů. Další tři projekty byly podány rovněž u národních poskytovatelů (AV ČR, Ministerstvo kultury, jeden neuvedený poskytovatel).

Mezi nástroji spadajícími pod Rámcové programy EU pro VaV byl dvakrát uveden program COST, dvakrát partnerství Water4All (jako poskytovatel uvedena i TA ČR), dvakrát evropské partnerství Biodiversa, a dále pak obecně program Horizon 2020, obecně program Horizon Europe, společná výzva M-ERA.NET Call 2020 (poskytovatelem uvedena TA ČR), výzva Efficient, sustainable and inclusive energy use, Innovative Training Networks a nástroj Pathfinder implementovaný Evropskou radou pro inovace (European Innovative Council). Z dalších zahraničních poskytovatelů navazujících projektů pak byly uvedeny NATO (Science for Peace and Security Programme Multi-Year Project), polská Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej (jako podpůrný nástroj uvedena hospodářská smlouva), francouzská Agence Nationale de la Recherche, Jagellonská univerzita v Krakově (program POB Heritage) a Univerzita Karlova, Univerzita Paříž XIII a Univerzita v Lodži, u nichž byl podán společný publikační projekt.

Obr. 21 Projekty navazující na projekt Mobility podle poskytovatele, případně nástroje podpory

V rámci otázky byli respondenti rovněž dotazováni na úspěšnost podaných návrhů projektů z hlediska získání podpory a na případné zapojení dalších projektových partnerů podle států. Relativně úspěšné byly navazující projekty podpořené v aktivitě Mobility MŠMT – z osmi podaných projektů bylo podpořeno pět, u dvou tato informace nebyla známa a pouze jeden projekt nebyl podpořen. Pouze u jednoho projektu byli uvedeni další projektoví partneři nad rámec původního partnerství z projektu Mobility – partneři z ČR a Rakouska. Z uvedených 12 projektů podaných u GA ČR bylo šest podpořeno, u tří projektů nebyla informace známa, či nebyla uvedena a tři projekty nebyly podpořeny. Pouze u dvou projektů respondenti výslovně uvedli zapojení dalších partnerů nad rámec původního partnerství, a to z Francie a Japonska. U projektů podaných u zbývajících domácích poskytovatelů nebyli uvedeni další projektoví partneři. Projekt podaný v programu NAKI Ministerstva kultury byl podpořen, u projektu Mobility Plus (AV ČR) tato informace uvedena nebyla, poslední projekt pak nebyl podpořen.

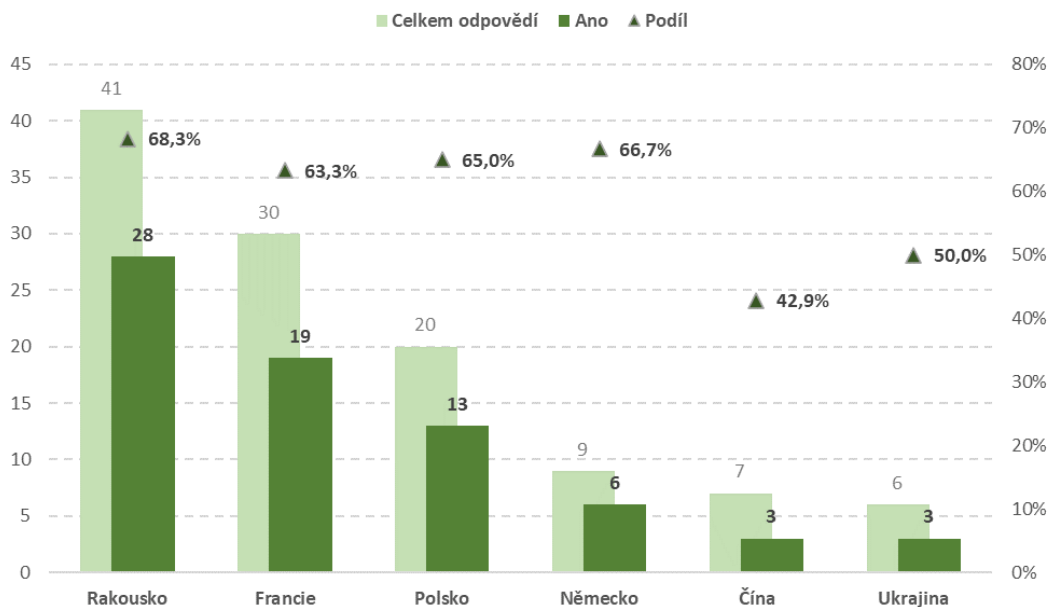
Z uvedených 12 evropských projektů byly dosud podpořeny pouze tři, u dalších čtyř tato informace zatím není známa, pět projektů podpořeno nebylo (mezi nimi například oba projekty podané do partnerství Biodiversa). U všech zde sledovaných evropských projektů byli uvedeni další partneři nad rámec původního partnerství z projektu Mobility, v osmi případech přitom šlo o partnery z dvou a více zemí. Projektoví partneři ze zemí mimo EU přitom byli z Velké Británie, Turecka, Kanady, Nového Zélandu a Číny. Projekty podané u dalších zahraničních organizací a institucí byly ve čtyřech případech úspěšné, neúspěšný byl pouze projekt podaný u Agence Nationale de la Recherche. Do projektu podpořeného NATO byli přitom zapojeni kromě původních partnerů z projektu Mobility také partneři z Turecka a Ázerbájdžánu, do projektu Jagellonské univerzity další partneři ze čtyř nových členských zemí EU a do společného projektu Univerzity Karlovy a univerzit v Paříži a Lodži pak další partner z Polska.

Otázka 9: Pokračovala spolupráce se zahraničním partnerem z projektu Mobility na jiné než projektové, tedy převážně institucionální, úrovni?

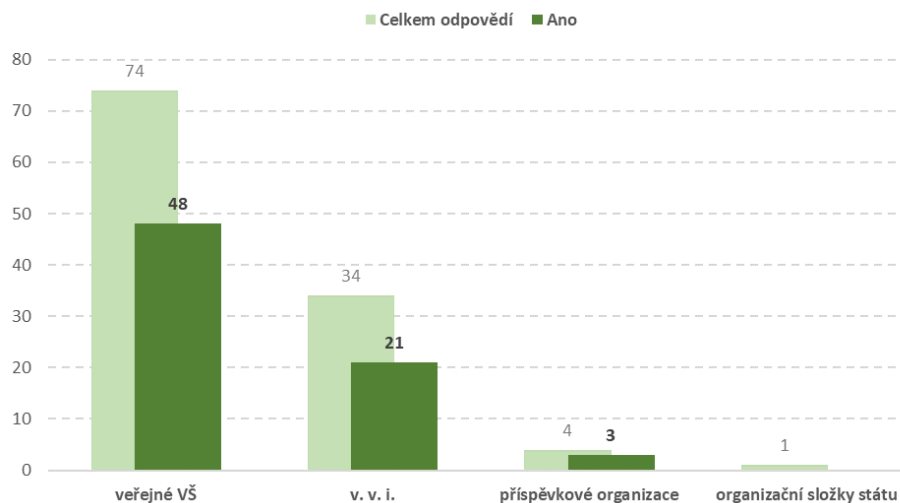
Jako navazující na projekt Mobility lze mimoprojektovou spolupráci vnímat v případech, kdy realizace projektu Mobility nějak přispěla k další spolupráci obou zapojených institucí (např. veřejných výzkumných institucí či institucí na úrovni fakult VŠ).

Oproti navazující projektové spolupráci s partnery z projektu Mobility, kterou uváděla pouze necelá třetina respondentů šetření (viz odpověď na otázku 7) byla navazující mimoprojektová, resp. institucionální spolupráce s partnery z mobilityního projektu mnohem častější. Uvádělo ji 72 ze 113 respondentů, tedy necelých 64 % respondentů. Nejčastější byla institucionální spolupráce s partnery ze zemí EU (viz Obr. 22), kde k ní došlo zhruba u dvou třetin projektů, zatímco u projektů s partnery z Číny a z Ukrajiny probíhala další spolupráce v polovině či méně případů (což bylo ovšem zapříčiněno i pandemií Covid-19 a válkou na Ukrajině, viz odpovědi na otázku 11).

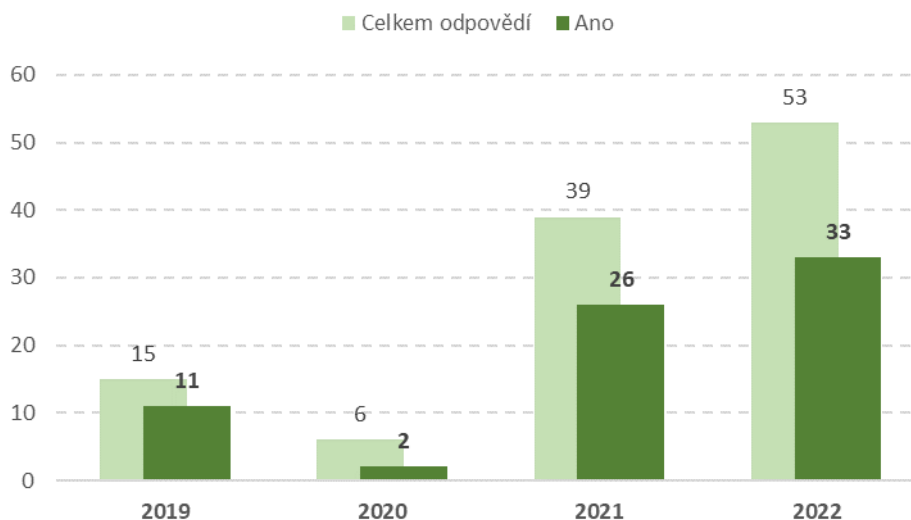
Obr. 22 Institucionální spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Z porovnání četnosti navazující institucionální spolupráce podle právní formy instituce příjemce mobilityního projektu (Obr. 23) je patrné, že na vysokých školách (65 %) a veřejných výzkumných institucích (62 %) byl podíl řešitelů uvádějících navazující spolupráci velmi podobný.

Obr. 23 Institucionální spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

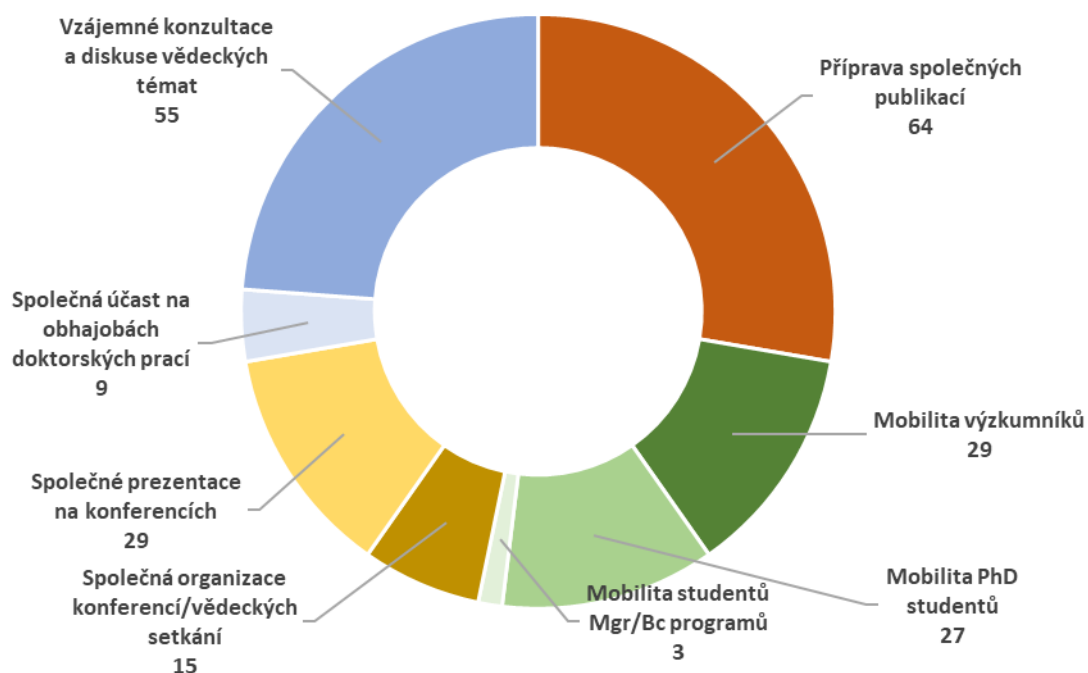
Porovnání četnosti navazující institucionální spolupráce podle roku ukončení projektu (**Obr. 24**) pak – při vědomí možné nízké statistické významnosti vzhledem k počtům hodnocených odpovědí – ukazuje na klesající tendenci podílu projektů s navazující spoluprací při sledování projektů ukončených v letech 2019 (73 % projektů), 2021 (67 % projektů) a 2022 (62 % projektů). To může být spojeno také s určitou časovou prodlevou v pokračování spolupráce navázané na mobilitní projekt. Pouze třetinový podíl projektů pokračujících další institucionální spoluprací mezi projekty ukončenými v roce 2020 (přestože je tento podíl sledován na velmi nízkém vzorku projektů) může do značné míry souviset se začátkem pandemie Covid-19, která představovala vážnou překážku mezinárodní výzkumné spolupráci, jak dále ukazují odpovědi respondentů na otázku 11.

Obr. 24 Institucionální spolupráce s partnerskou institucí navazující na projekt Mobility – počty odpovědí podle roku ukončení projektu

Otázka 10: Měla navazující spolupráce s partnerem z projektu Mobility, probíhající na jiné než projektové, tedy převážně institucionální, úrovni, některé z následujících podob?

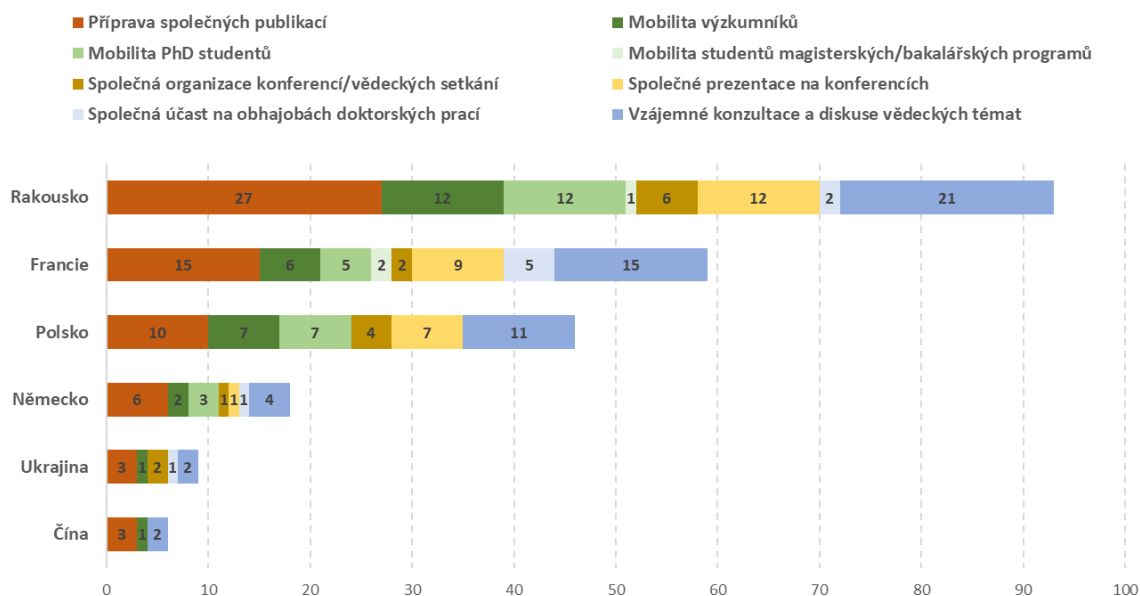
Na otázku týkající se podob navazující institucionální spolupráce mohli respondenti odpovídat formou vícenásobných odpovědí z předem nabízených možností. Nejčastěji uváděnými formami navazující spolupráce byly příprava společných publikací, kterou uvedlo necelých 57 % z celkových 113 respondentů šetření, a vzájemné konzultace a diskuse vědeckých témat, uváděné 49 % respondenty. Dostí častou formou spolupráce byly také společné prezentace na konferencích (26 % všech odpovědí) a mobilita výzkumníků (26 % odpovědí), téměř stejně častá pak byla mobilita PhD studentů (24 % odpovědí). Mobilita studentů magisterských a bakalářských programů pak byla výrazně méně častá (3 %). Dalšími typy navazující mimoprojektové spolupráce byly společná organizace konferencí či vědeckých setkání (13 %) a společná účast na obhajobách doktorských prací (8 %). Celkem pět respondentů (tedy 4 % účastníků šetření) pak vybralo možnost „jiné“, která ovšem byla doplněna komentářem odkazujícím k výše jmenovaným formám spolupráce (publikace, výzkum, společné editorství či ve dvou případech příprava projektu, která spíše souvisí s navazující projektovou spoluprací – viz otázka 7).

Obr. 25 Formy navazující institucionální spolupráce s partnery z projektu Mobility – počty odpovědí

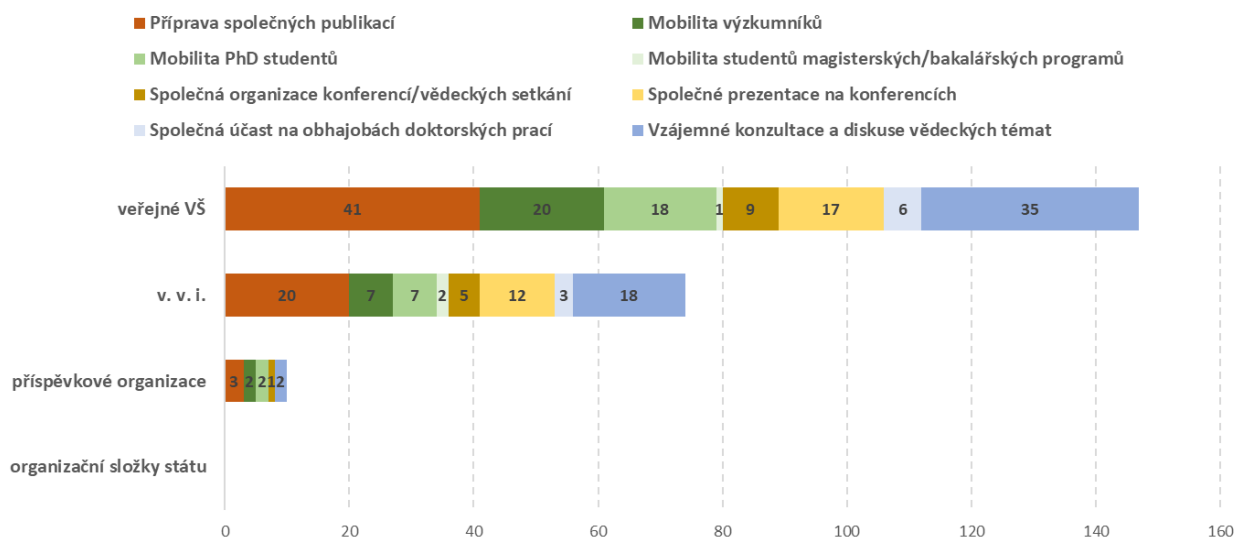

Následující obrázky znázorňují počty odpovědí vztahujících se k podobám navazující mimoprojektové, resp. institucionální spolupráce podle státu partnerské instituce (**Obr. 26**) a podle právní formy instituce příjemce mobilitního projektu (**Obr. 27**).

Obr. 26 Formy navazující institucionální spolupráce s partnery z projektu Mobility – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Obr. 27 Formy navazující institucionální spolupráce s partnery z projektu Mobility – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

Formy navazující spolupráce jsou dále konkretizovány v komentářích respondentů k jednotlivým volitelným odpovědím (v **Tab. 11**).

Tab. 11 Formy navazující spolupráce podle komentářů respondentů

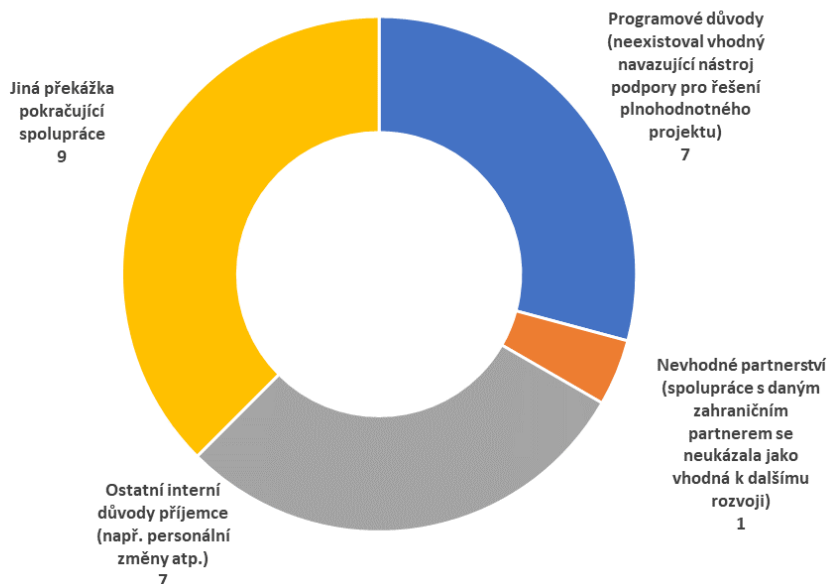
Formy navazující spolupráce	Komentář
Příprava společných publikací	1 vydaná publikace, 1 před dokončením
	cca 20 clanku v impaktovaných časopisech
	dosud asi 5 dalších společných publikací
	Několik společných publikací indexovaných v databázích.
	rozhodně, několik publikací bylo publikováno, další jsou připravovány
Mobilita výzkumníků	vědecké články, konferenční abstrakta
	Ano, pokračujeme v setkáváních.
	celkem cca 20 kratkodobých navstev vedeckych pracovníku z CR do Polska a z Polska do CR
	postdoktorský pobyt
	Projekt Mobility byl na rakouské straně prodloužen do konce roku 2023, na české straně nikoli. Bude proto probíhat i nadále mobilita výzkumníků, na české straně ovšem bude financována z jiných prostředků.
	společná účast na kalibrační kampani na observatoři Pierre Auger v Argentině
Mobilita PhD studentů	v návaznosti na projekt zaměstnanec partnerské univerzity obdržel stipendium z Visegrádského fondu pro pobyt na naší fakultě
	V rámci rozvojových projektů.
	Z polské strany získal postdoktorskou pozici v ČR 1 pracovník projektu mobility.
	Mobilita PhD studentů
	celkem cca 15 kratkodobých navstev PhD studentu z CR do Polska a z Polska do CR
Mobilita studentů magisterských/bakalářských programů	studentka vyjela na stáž v rámci jiného programu
	v rámci nového projektu GA ČR je opět mobilita výzkumníků i studentů do Francie plánována a je důležitou složkou projektu
	V rámci projektů podporovaných univerzitou.
Společná organizace konferencí/vědeckých setkání	v rámci nového projektu GA ČR je opět mobilita výzkumníků i studentů do Francie plánována a je důležitou složkou projektu
	In future we will definitely think about mobility of our students
	ano, příprava dalších projektů a příprava společných publikací (ad-hoc intenzivní workshopy)
	organizace každoroční konference Workshop of Biophysical Chemists and Electrochemists
Společné prezentace na konferencích	pokračuje v tradici organizování Česko-Rakouských workshopů nazvaných zech-Austrian colloquium on first-principles modeling of advanced materials (ve zkratce CHARM) - další byl po COVIDové pauze v září 2021
	ANO: (Conference on Liquid crystals organized by Polish partner and Czech Polish Seminar organized by Czech partner) every two years permanently
	Ano, konference jak v Polsku, tak i v ČR.
	Ano, příspěvky na konferencích ICO-25 (Dresden, Germany), UHECR 2022 (L'Aquila, Italy)
	cca 20 prezentací na mezinárodních konferencích
	CINÉO, Janov (září 2023)
	Na několika mezinárodních konferencích.
	Prezentace dosažených výsledků na kongresech
přednáška na mezinárodní konferenci International Conference on "Materials for Humanity (MH 21)", Singapore, 6 - 9 July 2021	
Vzájemné konzultace a diskuse vědeckých témat	Skrze posdoktorskou pozici (viz výše) - pracujeme v jednom týmu.
	Workshop a konference Barrande-Vltava
	Ano, konzultace publikací.
	ano, takovéto konzultace doteď probíhají
	Ano, vedoucí k přípravě projektů spolupráce Rakouska, Slovinska a ČR.
	Na menší úrovni ano. Zůstává nám možnost kdykoliv se domluvit s partnerskou organizací na další spolupráci (mají teď v týmu málo pracovníků).
	Náměty na další projekty
Nyní vzájemně řešíme nadále problematiku z projektu a spolupráce v této oblasti pokračuje.	
Jiné	pravidelně, jeden z účastníků - oponent mé habilitační práce
	s rakouským partnerem jsme v běžném kontaktu e-mailem i telefonem
	vedly k výše zmíněným publikacím
	vyžadována během příprav publikací a návštěv PhD studentů
Jiné	Publikace mimo projekt mobilit.
	Společné editorství Special Issue pro MDPI
	Pustili jsme se do společné přípravy projektu GAČR+DFG, nicméně jsme nakonec museli přípravu vzdát kvůli nevhodnosti do dané výzvy

Otázka 11: V případě, že spolupráce se zahraničním partnerem z projektu Mobility nepokračovala po ukončení projektu podáním navazujícího projektu (do libovolného dotačního nástroje) ani na mimoprojektové úrovni, v čem podle Vás spočívaly příčiny nepokračující spolupráce?

Pokračováním projektové spolupráce s partnerem z projektu Mobility je myšlena spolupráce na půdorysu významné části projektových týmů na obou stranách, tedy za předpokladu zachování významné personální shody spolupracujících osob.

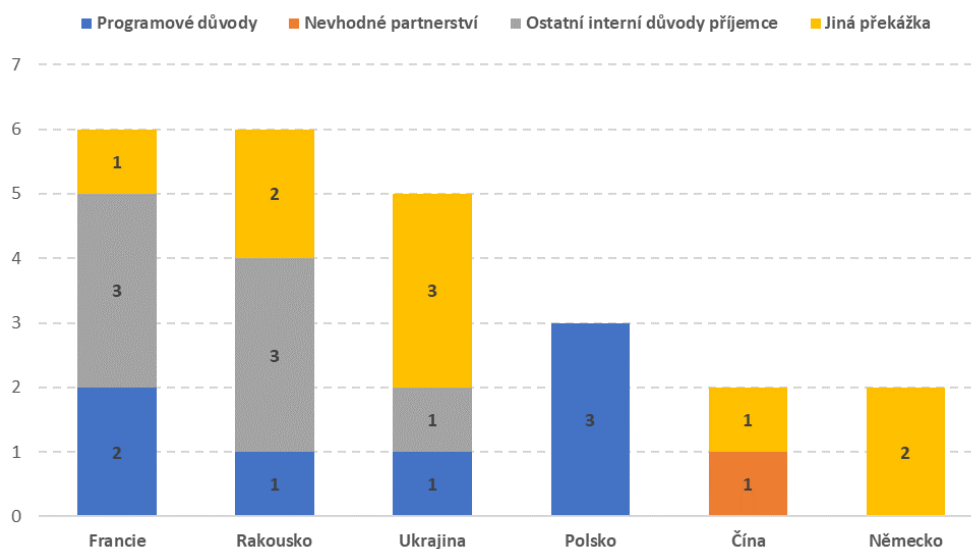
V otázce zaměřené na zjištění příčin nepokračující spolupráce – ať již na projektové či mimoprojektové úrovni – se zahraničním partnerem z mobilního projektu odpovídali řešitelé projektů výběrem z nabízených možností, přičemž označit mohli i více možností. Některý z důvodů nepokračující spolupráce označila pouze menší část respondentů šetření – pouze 21 z celkových 113 respondentů (tedy necelých 19 % respondentů). Z nabízených, konkrétně specifikovaných možností přitom nejčastěji označili jako příčinu nepokračující spolupráce programové důvody, tedy neexistenci vhodného nástroje podpory navazujícího projektu (6 % z celkového počtu respondentů šetření) a ostatní interní důvody na straně příjemce (rovněž 6 % respondentů). Častěji byly uváděny jiné překážky pokračující spolupráce (u 8 % odpovědí), přičemž v komentářích byla jako příčina nejčastěji uváděna pandemie Covid-19 (5 z 9 odpovědí označujících jinou překážku) a válka na Ukrajině (2 odpovědi). Pouze jeden respondent šetření (představuje 1 % odpovědí) označil jako příčinu nepokračující spolupráce nevhodné partnerství se zahraniční institucí, málo perspektivní k dalšímu rozvoji. Poslední z nabízených možností příčin nepokračující spolupráce – tematické důvody, tedy situace, kdy řešené téma neprokázalo potenciál dalšího rozvoje – nebyla označena žádným z respondentů šetření.

Obr. 28 Příčiny nepokračující spolupráce – počty odpovědí

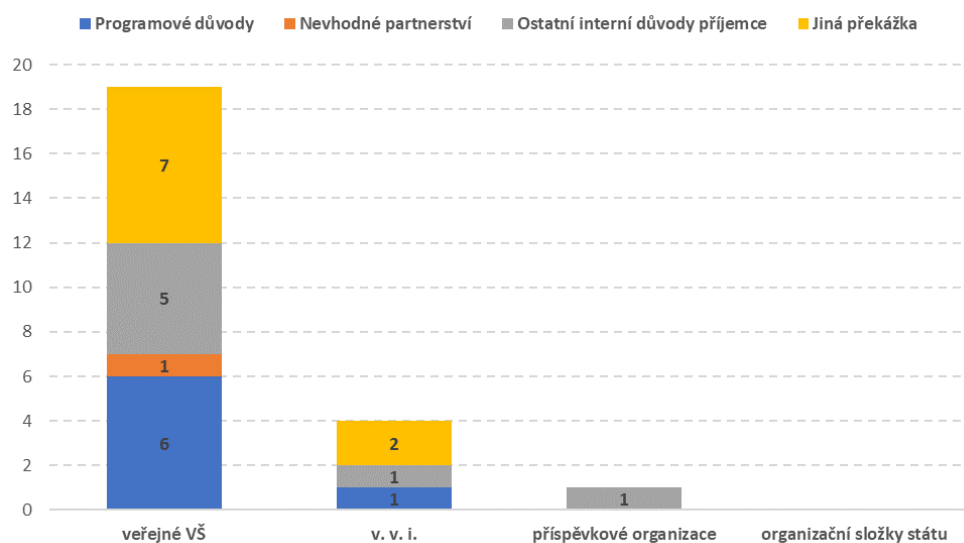

Následující obrázky znázorňují příčiny nepokračující spolupráce vyplývající z odpovědí řešitelů v rozdělení podle státu partnerské instituce (**Obr. 29**) a podle právní formy instituce příjemce (**Obr. 30**).

Obr. 29 Příčiny nepokračující spolupráce – počty odpovědí podle státu partnerské instituce

Obr. 30 Příčiny nepokračující spolupráce – počty odpovědí podle druhu instituce příjemce

V následující **Tab. 12** jsou v komentářích respondentů konkretizovány příčiny nepokračující spolupráce a jsou zde rovněž uvedeny komentáře spojené se zvolenou variantou odpovědi, že spolupráce s projektovým partnerem naopak pokračovala na projektové a/nebo mimoprojektové úrovni i po ukončení projektu Mobility.

Tab. 12 Příčiny nepokračující spolupráce podle komentářů respondentů

Příčina nepokračující spolupráce	Komentář
Nevhodné partnerství	Byla následně problematická komunikace a spolupráce stran covid restrikcí v Číně
Programové důvody	hledáme vhodnou příležitost pro podání společného projektu, nicméně spolupráce dál pokračuje neformálně
Ostatní interní důvody příjemce	odchod 5 z původních členů řešitelského týmu odchod klíčového zaměstnance na straně zahraničního partnera projekt nebyl prodloužen a je nutno hledat jiné protředky pro výměny pracovníků
Jiná překážka pokračující spolupráce	Omezení COVID, změna instituce partnerského týmu COVID kvůli pandemické situaci a nemožnosti kompletně využít finanční prostředky nebyl projekt navzdory naší žádosti o půl roku prodloužen Řešení projektu přerušila v roce 2020 pandemie covid19. Požádali jsme MŠMT o prodloužení projektu do roku 2021. MŠMT naší žádosti vyhovělo, avšak z čínské strany už spolupráce pro pandemická omezení v Číně dále nepokračovala. vzhledem k pandemii covid-19 se nepodařilo projekt zahájit, německá strana nepřipustila přesunutí prostředků do dalších let, což by realizaci projektu vůbec umožnilo Válečný konflikt na Ukrajině válka projekt se začal připravovat, ale důvodu větších nepříznivých podmínek, jsme jeho přípravu pozastavili nízké zapojení partnerského týmu
Ani jedno z výše uvedeného - spolupráce s projektovým partnerem z aktivity Mobility pokračovala na projektové a/nebo mimoprojektové úrovni i po ukončení projektu Mobility	Jsou chystané jiné projektové aktivity typu LA, nebo na Evropské platformě. Pokud by byla možnost pokračovat stávajícím modelem, bylo by to prospěšné pro obě partnerské strany. Mobility projekt skončil teprve v roce 2022. V roce 2023 budeme podávat společný česko-rakouský projekt v rámci výzvy "Mezinárodní projekty" vyhlášené GAČR. Na uvedené otázky nelze odpovídat, když projekt 8J končil k 31.12.2022 Personální problémy na straně partnera v Polsku (odchod lidí z týmu, jeden z nich do ČR na postdok pozici, ostatní jinak, zůstali jen 2 neaktivní). projekt skončil v roce 2022, takže nelze odpovědět. S partnerem se účastníme jiného evropského projektu, který byl ale zahájen během řešení Mobility Společné publikace a snaha identifikovat vhodné dotační tituly pro společný výzkum. společný projekt je připravován spolupráce bude intenzivně pokračovat Spolupráce mimo projekty. Pandemie vytvořila řadu nedodělků spolupráce pokračuje bez financování na vedecké bázi Spolupráce pokračuje ve formě mobility výzkumníků i v roce 2023, další spolupráci v rámci nového projektu je zatím otevřená. Spolupráce pokračuje, ukrajinská strana ji dokonce financuje. spolupráce s projektovým partnerem dále pokračuje i po ukončení projektu v rámci programů TAČR DELTA Ve spolupráci nadále pokračujeme, protože se týmy a téma osvědčilo a hodláme podat navazující projekt ve vhodné výzvě. Vzhledem k pandemii Covid byla mobilita mezi účastníky přerušena a podání dalšího projektu proběhlo o rok později. Mezitím probíhaly vzájemné diskuse bez projektů. We are planning to write joint project in future.

5.5 Vnímaná pozitiva a negativa aktivity Mobility

Otázka 12: Uved'te, prosím, Vámi vnímaná hlavní pozitiva a negativa aktivity Mobility.

Odpověď můžete případně doplnit o další komentář týkající se aktivity Mobility.

Tato otevřená otázka byla zaměřena na zjištění hlavních pozitiv a negativ, případně i dalších skutečností spojených s aktivitou Mobility, na základě vnímání účastníků projektů.

Mezi pozitivy aktivity Mobility uváděli respondenti nejčastěji možnost zahájení nové výzkumné spolupráce, resp. navázání nových kontaktů. Přínosem bylo v tomto ohledu seznámení se s prostředím zahraničních výzkumných organizací a zvláště pak s chodem špičkových výzkumných pracovišť. Někteří respondenti uváděli jako významné pozitivum rovněž prohloubení již existující spolupráce. V obou případech oceňovali přínosy pro jejich práci vyplývající z osobního setkávání a networkingu se zahraničními kolegy.

Mezi přínosy vyplývajícími ze zahájení či zintenzivnění spolupráce se zahraničními pracovišti respondenti často uváděli možnosti výměny studentů a většího zapojení mladých výzkumníků do mezinárodní spolupráce, které oběma skupinám přinášejí nové zkušenosti a znalosti. Řešitelé oceňovali rovněž přínos mobilitních projektů pro získání nových znalostí či dat nebo seznámení se s novými výzkumnými metodami a technikami, který představují i pro zkušenější výzkumníky. Podle respondentů mají tyto projekty potenciál i pro vytváření společných publikací či vznik nových příležitostí spolupráce na navazujících projektech. Z hlediska formy realizace projektů oceňovala řada respondentů jednoduchost jejich administrace související i s jednoduchostí přípravy projektu.

Za hlavní negativum programu považovali respondenti značné omezení kategorií způsobilých výdajů umožňující pokrýt pouze náklady na dopravu a pobyt (ubytování, stravné). Řešitelé v této souvislosti upozorňovali na chybějící možnost využít přidělené prostředky (alespoň v minimální míře) na společný výzkum, osobní náklady, provozní náklady, služby, stipendia pro studenty či publikační aktivity. Jako příklad byla uváděna partnerská organizace v Rakousku, která z projektu může hradit režii, materiál a služby. V souvislosti s financemi na projekt byly respondenty uváděny též celkově nízké prostředky alokované na projekty, které se po delší dobu nezvýšily a nerefletovaly tak rostoucí ceny. Zaplacení ubytování a stravy z projektových prostředků tak může být z dostupných prostředků problematické (např. v Rakousku).

Další problém při realizaci programu představovaly podle respondentů byrokratické překážky vzniklé po propuknutí pandemie Covid-19. Ty v některých případech neumožnily prodloužení projektů a vyčerpání přidělených prostředků, vynuceně zastavené kvůli pandemii. Postup ze strany českých a zahraničních orgánů byl nedostatečně koordinován – u některých projektů například rakouská strana umožnila prodloužení do konce roku 2023, zatímco česká strana nikoli. V době pandemie se podle jednoho z respondentů jako značná nevýhoda projevilo i nevhodné rozdělení odpovědnosti za čerpání rozpočtu, kdy byl český řešitel odpovědný za neuskutečněné příjezdy zahraničních (německých) výzkumníků. Často byla respondenty jako negativum rovněž uváděna administrativní zátěž, neúměrná finančně malému projektu (složitost formuláře návrhu projektu, nutnost průběžných zpráv), jakož i velká byrokracie spojená s proplacením prostředků přijíždějícím výzkumníkům (zvláště při srovnání s rakouskou stranou). Kritizováno bylo i problematické podávání projektové žádosti a zpráv v češtině (vzhledem k účasti zahraničních vědců), které v jednom případě vedlo i k zamítnutí návazného projektu z formálních důvodů. Podle jednoho z respondentů je hlavním negativem komplikovaný proces změny plánu řešení projektu v případě změny řešitelského týmu, způsobeného např. odchodem studentů na jinou výzkumnou instituci.

Za hlavní negativum byla několika respondenty považována rovněž krátká doba podpory, kterou aktivita Mobility umožňuje. Jedním z respondentů byl jako negativum uváděn nízký počet států, které jsou do bilaterální spolupráce zapojeny. Další respondenti pak uváděli jako negativum chybějící možnosti pro podání projektů na rozvoj navazující spolupráce, resp. chybějící programy či nástroje MŠMT podporující takovouto spolupráci.

V dalších komentářích pak řešitelé mobilitních projektů uváděli obdobné problémy jako v případě hlavních negativ programu. Tedy zvláště omezení vyplývající z nemožnosti využít přidělené finance na jiné než předem specifikované účely (např. na odměny zapojeným studentům, na provedení experimentu, na režijní náklady či na uspořádání konference). Opět byla jako překážka zmiňována i zbytečná administrativní náročnost (příliš se nelišící např. od řádově větších grantů GA ČR) či neexistující nástroj podpory pro pokračující výzkumnou spolupráci nebo výměnné pobyty studentů. Problémem byla u některých projektů i nejednotnost v přidělování financí na české a zahraniční straně – zatímco např. na české straně byl projekt prodloužen o celý rok, ale bez financí, pro zahraničního příjemce byl prodloužen o šest měsíců, ale s přidělenými financemi. Z hlediska nastavení programu byl

jedním z respondentů jako nevýhoda uváděn také nízký počet podpořených projektů, který zvyšuje riziko nezískání grantu a omezuje dopad na rozvoj mezinárodní spolupráce domácích výzkumných pracovišť.

Jako významná překážka byla řešiteli i v doplňujících komentářích vícekrát zmiňována pandemie Covid-19, která neumožnila realizaci spolupráce v plánovaném rozsahu, byla ovšem i oceněna vstřícností MŠMT při řešení vzniklé situace. Dalšími pozitivy uváděnými v doplňujících komentářích byla pružnost a otevřenost projektu spolu s malou administrativní náročností – vnímání těchto charakteristik se tedy u jednotlivých řešitelů mohlo lišit. Aktivita Mobility byla dalšími z respondentů oceňována jako „výborný program, dostupný, zacílený, jednoduchý po všech stránkách“, „skvělá reference spolupráce pro možnost dalších projektů“ či „cenná zkušenost“, díky které byla zároveň „...navázána opravdu plodná spolupráce se zahraničním pracovištěm, která pokračuje doposud a stále se prohlubuje“.

Komentáře respondentů jsou v plném znění a bez úprav uvedeny v **Tab. 13**, **Tab. 14** a **Tab. 15**.

Tab. 13 Pozitiva aktivity Mobility podle komentářů respondentů

Sídlo partnerské instituce	Pozitiva
Čína	Možnost otevřít spolupráci s novou institucí.
	možnost udržení/zintenzivnění zahraniční spolupráce, zapojení mladých výzkumných pracovníků, navázání dalších kontaktů, internacionalizace ...
	Rozšíření znalostní sítě, spolupráce s kvalitní čínskou univerzitou, velká aktivita partnerů při publikování.
	společné publikace, výměna studentů
	V rámci našeho pobytu na Zhengzhou University bylo uspořádáno International Symposium on Environmental Friendly Polymer Materials China - Czech Bilateral Cooperation , dne 26.11.2019, School of Materials Science and Engineering, kde jsme prezentovali výsledky našeho výzkumu, navázali osobní kontakty se zúčastněnými odborníky a čínskými firmami v oblasti koželužského výzkumu. vhlédnutí do výzkumu v číně na ekvivalentním pracovišti
Francie	Byla prohloubena spolupráce se zahraničním partnerem a získány zajímavé nové poznatky.
	fokusovaná spolupráce s definovaným cílem
	Funguje k navázání spolupráce, relativně přijatelná byrokracie
	možnost diskuse otázek zajímavých obě strany
	možnost navázání nových spoluprací, relativní flexibilita v určení termínů výjezdů, sprostředkování přístupu k novým metodám a technikám na spolupracujícím pracovišti
	Možnost podpory spolupráce, dostatečné finanční prostředky na realizaci cesty
	možnost spolupráce, navázání kontaktu
	Možnost zahájení spolupráce, realizace krátkých experimentů, společné publikace, pozvání ke spolupráci na návrhu evropského projektu.
	Možnosti návštěv na partnerských pracovištích umožňují rychlé a efektivní zhodnocení získaných výsledků získaných v rámci spolupráce formou publikací, seminářů apod.
	návštěvy, konzultace, diskuse v rámci osobního kontaktu, poznání pracoviště v cizině po všech stránkách
	nízkoprahová možnost vyzkoušet si spolupráci s konkrétním zahraničním partnerem
	Podpora výjezdu studentů na krátkodobé pobyty, na které je možné navázat dlouhodobější stáží.
	relativně jednoduchá administrace při řešení projektu i při vlastní přípravě projektového návrhu
Umožňuje rozvinout novou nebo upevnit stávající spolupráci mezi pracovišti v různých zemích.	
easy to apply - a relatively small text to write	
Personal discuss, scientific idea exchange, interdisciplinary experimental design	
help to get first contact	
I think everything is positive because both students and researchers get exposed to latest research. In addition to it there is a huge chance for collaboration in future work.	
Německo	jednoduchost přípravy projektu, vysoká pravděpodobnost získání, jednoduchá administrace
	Možnost poznat světove uznávané výzkumné pracoviště Karlsruhe Institute of Technology. Navázání aktivní vědecké spolupráce. Příležitost pro Ph.D. studenty absolvovat měsíční stáž na partnerském pracovišti. Přátelské vztahy mezi členy obou spolupracujících pracovišť.
	Možnost výměny zkušeností, výměny vzorků, použití nedostupných technologií, vznik společných publikací/presentací
	navázání spolupráce, vytvoření nových kontaktů, možnost aplikace dalších společných projektů
	Příležitost pro navázání spolupráce, mobility pro mladé pracovníky VaV a studenty s dostačující finanční podporou pro pobyt v zahraničí.
	připravenost obou týmů, relativně jednoduchá administrativa
	Rychlá a snadná možnost práce na partnerských pracovištích, využití přístrojů v zahraničí a získání know-how.
Umožnění zapojení studentů a jejich silná motivace pracovat na daném tématu.	
Polsko	ústil v úzkou a produktivní spolupráci s partnerským pracovištěm
	Budeme dále spolupracovat - v publikačních záměrech, návštěvách knihoven, společná výuka.
	dobrý nástroj pro podporu mobility a spolupráce
	Je to vynikající nástroj pro podporu mobility zejména mladých vedcu
	Malá administrativní náročnost. Větší rozsah osobní komunikace se zahraničními partnery.
	Možnost opakovaných osobních kontaktů, konzultací, získávání dat pro výzkum.
	možnost zahraniční spolupráce, využití přístrojového vybavení zahr. kolegů, společné publikace, rozšíření znalostí, možnost získání u nás nedostupných surovin
	Možnost zapojit mladé studenty do projektu mobility.
	Podpora navazování partnerství a budování výzkumných sítí, zvyšování potenciálu pro společné publikace, výzkum, konference
	projekt umožnil nastartovat intenzivní spolupráci s partnerem, poskytovatel velmi pružně a vstřícně reagoval jak na vynucené personální změny, tak na omezení způsobená kovidem (možnost přesunu čerpání a prodloužení projektu), velmi malá míra administrativních nároků
	Skvělá možnost k navázání a rozvoji spolupráce mezi zahraničními partnery, jednoduchý příjemný formulář pro aplikaci.
	Upřesnění témat spolupráce, další kontakty a vyšší počet nových publikací
	Velké množství společných publikací, poznání nového prostředí, kooperace se zahraničními kolegy, utváření přátelství a důvěry, snaha o další projekty, uvažování nad společným konsorciem středoevropských univerzit pro potřeby evropských projektů. Podstatná jsou osobní přátelství a další spolupráce, která se bude i nadále rozvíjet.
vhodný nástroj pro navázání spolupráce se zahraniční institucí	
zkušenosti (hlavně pro mladší účastníky), kontakty, možnost spolupráce na dalších projektech, podávání dalších projektů, prodloužení o rok z důvodů pandemie Covidu-19	

Tab. 13 – pokračování Pozitiva aktivity Mobility podle komentářů respondentů

Sídlo partnerské instituce	Pozitiva
Rakousko	Aktivita Mobility představuje další významnou podporu navazování a prohlubování kontaktů, jakož i rozvoje a dlouhodobé spolupráce mezi významnými evropskými institucemi působícími v oblasti výzkumu a vývoje v partnerských státech.
	Díky projektu jsme se častěji setkávali. Započali jsme nové experimenty a dodnes aktivně pracujeme na odpublikování rozdělaných projektů a zvažujeme podání společného výzkumného projektu.
	dobrá příležitost poznat partnery a připravit s nimi vědecké publikace
	finanční zajištění zahraničních cest a stáží spojených se společným vědeckým výzkumem
	Jakákoli podpora (primárního) výzkumu, mobility vědeckých pracovníků a studentů, a navazování a udržování zahraničních kontaktů je skvělá!
	Jednoduchá a jasná administrativa, přiměřené nároky na přihlášku i vedení projektu (úměrně rozpočtu)
	Jednoduchost zadosti
	Mobilita per se - pobyt a práce v laboratoři zahraničního partnera a pobyt zahr. partnera v naší laboratoři.
	motivuje k zahraniční spolupráci
	Možnost aktivní spolupráce mezi skupinami díky podpoře cestování a pracovních pobytů.
	možnost delších pracovních výměn PSG studentů
	Možnost navázání či prohloubení zahraniční spolupráce, možnost vycestovat na zahraniční univerzitu, využít zahraniční knihovny k rešeršim literatury, diskutovat problémy se zahraničními kolegy. To platí jak pro vyučující, tak pro doktorandy. Spolupráce se zahraničními kolegy může být výhledově rozvíjena různými formami (zapojení do výuky, pozvání na konferenci, spolupráci v rámci nového projektu).
	možnost osobní domluvy přímo na pracovišti partnera, kde je možné si prohlédnout partnerskou laboratoř včetně přístrojového vybavení, personálního zajištění, "ruchu" v laboratoři - to vše si umožní udělat představu o možné efektivitě a možné produktivitě spolupráce.
	Možnost personálního kontaktu s odborníky stejného zaměření, výměna know-how, rozšíření možností experimentů na dalších přístrojích.
	možnost pravidelně se setkávat se zahraničními kolegy, navázání nových kontaktů
	možnost spolupráce se zahraničním pracovištěm ve velmi úzkém kontaktu
	Navázání kontaktů s rakouskou stranou, která by měla pokračovat v i budoucnu
	Networking, srovnávání kroku se zahraničím.
	osobní kontakt při diskusi a řešení vědeckých témat, poznání kolektivu zahraničního partnera
	Pomaha navazovat spolupraci se zahraničními institucemi
	poměrně jednoduchá administrativa, účinný nástroj pro rozvoj mezinárodní vědecké spolupráce
	poskytnutí aspon minimalních financí na spolupraci tedy cestovné
	Profesní rozvoj zúčastněných osob, vědecký přínos
	prohloubení existující spolupráce
	prostředky na cestovné
	relativně časově nenáročný zpracování přihlášky, možnost pro výjezdy a spolupráci studentů
	Řešil jsem s rakouským partnerským pracovištěm již čtvrtý společný projekt. Tyto projekty umožnily vybudovat pevné zázemí dlouhotrvající spolupráce ve vědě, výzkumu i praktické výuce studentů.
	Snadná administrace po ukončení projektu, získání zkušeností pro mladé pracovníky
	spolupráce a společně koordinovaný výzkum na profesionální úrovni, 8 společných workshopů, z toho 6 online
	studenti měli možnost vycestovat na špičkové pracoviště v zahraničí, rozšířit si tam své znalosti a dovednosti, a vědecká spolupráce vedla i publikacím se zahraničním partnerem
	určitě vynikající nápad jak podpořit přeshraniční vědeckou spolupráci
V rámci systémového podfinancování výzkumu v humanitních oborech jsou podobné programy, jako je ten váš, jednou z mála dobrých šancí, jak získat peníze na financování.	
výborná flexibilita účastníků, možnost uskutečnit setkání v širším kruhu participujících stran, perfektní transfer znalostí a výstupů výzkumu, implementace nových poznatků a přístupů na domácí instituci, možnost prezentovat realizované aktivity na partnerské instituci, prohloubení vědeckých aktivit a vznik nových možností spolupráce	
výborná pracovní zkušenost, možnost používat přístroje a osvojit si techniky, které na domácím pracovišti nejsou k dispozici	
zahájení intenzivní spolupráce	
Získání grantu na mobilitu bylo velmi výhodné, protože jsme mohli udržet naši spolupráci, publikovat články, prezentovat naši společnou práci na konferencích a získat bilaterální grant přes GACR.	
získání unikátních dat, možnost zapojit student*ky	
Ukrajina	Administrativně snadné vyřízení žádosti i následné vyhodnocení a vyúčtování projektu
	možnost návštěvy pracoviště partnera, osobní setkání, společné experimenty, užší spolupráce
	Náš tým byl s programem a podporou ze strany MŠMT naprosto spokojen.
	navázaná spolupráce, skolegy jsme v kontaktu, možnost vzájemné spolupráce s výrobou vzorků, které jedna ze stran není schopna si připravit. To samé platí i pro oblast měření. Nové pohledy na zkoumanou oblast.
	Schéma vhodné pro situaci, kdy obě strany mají vlastní financování a je třeba dofinancovat jen osobní výměnu a interakci.

Tab. 14 Negativa aktivity Mobility podle komentářů respondentů

Sídlo partnerské instituce	Negativa
Čína	Nedokončení druhé části projektu z důvodu pandemických opatření zejména v Číně.
	Omezené financování, složitá žádost (nutnost získání podpisů ve fázi podávání projektu)
	omezený rozpočet pro seriózní výzkumné projekty, možnost realizace "feasibility study" ale bez širší možnosti navazujících grantových projektů.
	Pořád z pohledu Evropy je trochu problematická spolupráce s Čínou. Jakkoli jsem zastáncem kosmopolitního přístupu, tak je jasné, že motivace na straně Číny jsou i další, než čistě rozvíjet výzkumnou spolupráci. Na to je třeba brát ohled a být obezřetný.
	vse bylo dost ovlivněno covid-19
Francie	absence jakýchkoliv financí na společný výzkum
	Do řešení projektu zasáhla pandemie covid-19, přidělené prostředky na mobilitu v druhém roce řešení nebylo možno využít.
	Francouzská strana mohla finance nevyužité na cesty použít i na dofinancování publikace. Uvítala bych i u české strany v případě nedočerpání prostředků na cesty, nebo jejich "ušetření" v případě ekonomičtějšího cestování
	chybějící programy mezi univerzitami, které by mohly být dále rozvíjeny
	jistá částka by měla být vyhrazena i na služby (např. překlady, experimenty na přístrojích, které nevlastníme)
	Komplikovaný proces změny plánu řešení napr. v případě změny řešitelského týmu (odchod studentů na zahraničné inštitúcie apod)
	minimální personální obsazení na straně partnera
	nemožnost žádat o prostředky na věcné / osobní náklady
	Netransparentní výběr projektů (všechny soutěže MŠMT)
	omezené finance
relativně malá volnost při čerpání jednotlivých položek, komplikované možnosti zapojit další členy týmu	
Vzhledem k výši financí nutnost připravovat průběžnou zprávu. Administrativní zátěž spojená s projekty stále narůstá.	
2021 - 2022 was Covid, so I did not use the mobility at all.	
Německo	Absence alespoň malého stipendia pro doktorandy.
	Absence rozpočtu podporujícího náklady spojené s hostováním studentů zahraničního partnera. Projektová spolupráce je po materiální stránce plně vázaná na institucionální podporu.
	Chybějící možnosti návazných aplikací. Přes minimální finanční náklady n projekt velmi malé počty udělovaných "grantů"
	Chybí minimální krytí provozních nákladů pro provádění experimentů v přírodních vědách - je pro práci omezující, zejména při spolupráci malých a mladých týmů.
	nepružnost německého poskytovatele dotace, která de facto projekt zabila
	v letech 19-21 nevhodné rozdělení odpovědnosti za čerpání rozpočtu (tj. padalo na mou hlavu když někdo nedorazil do Prahy, zatímco bych snáze ovlivnil kdo odjede do Německa)
nenapadá mne - v podstatě ideální zacílený malý projekt	
Polsko	Covid omezil rychlejší rozvoj spolupráce
	Hodně striktně omezené financování projektu, který nakonec byl díky Covidu-19 3 roky.
	Krátká doba podpory, nízký rozpočet
	Malý rozsah využitelnosti finančních prostředků - pouze jízdné a stipendium pro hosty.
	Nemožnost financovat alespoň z malé části materiální náklady na provoz laboratoře v rámci projektu.
	Neplnění plánu ze strany partnera - v posledním roce (prodloužení po covid) jsme vrátili finance.
	nepříliš povedený formulář žádosti (opravdu jiné negativum se mi nepodařilo najít)
	obrovsky složitá a komplikovaná byrokracie nám nedovolila vyčerpat všechny vysoutěžené finance!!! Žádné finance na vědeckou část, i když ta tvořila hlavní část grantového návrhu, nakonec ani žádné návazné programy zaměřené na výzkum/vývoj nejsou poskytovatelem nabízeny.
	omezená doba trvání, zejména ve spojení s komplikacemi typu COVID a další, pouze cestovní náklady..
	Relativně nízké finanční prostředky přidělené na dlouhodobou (tj. měsíční) mobilitu.
Velmi omezeny finanční prostředky	

Tab. 14 – pokračování Negativa aktivity Mobility podle komentářů respondentů

Sídlo partnerské instituce	Negativa
Rakousko	Absence alespoň minimálních finančních prostředků na cokoli jiného než pobytové náklady účastníků. Opožděné informace o projektu oproti zahraniční straně.
	Dlouhodobě fixní částky, nízký rozpočet totožný několik výzev po sobě, se zvyšujícími se cenami může být problematický pro realizaci
	Do mobility je zapojeno malé množství zemi
	Do řešení projektu (původně 2020-2021) se negativně promítla pandemická situace
	finance malé, omezené na cestovné
	Chybí zde finanční podpora počátečního výzkumu, klidně menšího rozsahu.
	je škoda, že projekt nebyl o půl roku prodloužen, přestože by na to finance zůstaly
	krátká doba trvání
	Na rozdíl od partnera v Rakousku není v ČR podpora položek režie, materiál a služby.
	naprostá nepružnost reakce na covidovou situaci, která prakticky zabránila účelnému řešení
	Nedostatečná koordinace postupu ze strany českých a zahraničních orgánů. Rakouská strana prodloužila trvání projektu Mobility do konce roku 2023, zatímco česká strana (MŠMT ČR) nikoli. Na rozvoj zahraniční spolupráce je kladen čím dál větší důraz a nároky. Podpora příslušných státních orgánů je přítom zásadní.
	nejsou prostředky na materiál/služby
	nekoordinovanost české a rakouské strany při prodlužování možnosti čerpání cestovatelských peněz, když bylo cestování omezeno COVIDem
	nemá peníze ani na dohody a nelze tedy čerpat na sepsování/publikaci výsledků, nelze žádat s "budoucím doktorandem" (=on je v květnu již přihlášený, ale nemá po státnicích a tedy nemůže být součástí týmu)
	nemožnost platit výjezdové mobility z přiděleného grantu
	Podávání žádostí a zpráv v českém jazyce na grantu, kde spolupracují zahraniční vědci, je tristní.
	program nefinancuje publikační aktivity
	Projekt nebyl prodloužen i když nebylo možno zařadit plánovaný počet pacientů z důvodu přerošení transplantčního programu z důvodu covidové epidemie
	restrikce v souvislosti s pandemií COVID-19, způsob poskytování prostředků na hrazení pobytových nákladů z rakouské strany (ve formě šeku, který bylo nutné si nechat proplatit v bance)
	rozpočet byl značně omezený; ideální by byl asi 2x vyšší rozpočet s možností studentům v rámci projektu finančně přilepšit ke stipendiu, případně pomoci s úhradou nákladů spojených s výzkumem či úhradou aktivní účasti na konferenci
složitá administrativa na tak malý projekt (složitě formuláře), diskrepance mezi rakouskou a českou administrativou, česky psaný text projektu (na rakouské straně stačilo anglicky, museli jsme to celé překládat)	
směšné částky na pokrytí ubytování a stravného v Rakousku	
Velká byrokracie spojená s grantem: 1) Na rakouské straně dostane návštěvník z ČR při příjezdu ihned per diem v hotovosti proti jednomu podpisu, na české straně je třeba vytvářet smlouvu na úrovni fakulty, a peníze se mají předat až po skončení cesty, což je úplně nesmyslné 2) podpora začala až v květnu prvního roku, protože se "čekalo na financování".	
Většina mobility, jež jsou základem tohoto projektu, nemohla proběhnout v souvislosti s pandemií covid-19.	
Vzhledem k objemu poskytovaných prostředků, přílišná administrativní zátěž.	
Zbytečně podrobný formulář návrhu projektu, část projektové žádosti se vyplňuje česky, část anglicky, kvůli tomu nám byl zamítnut návrhový projekt z formálních důvodů	
ze strany MSMT narocnější administrativní v porovnání s partnery v Rakousku včetně průběžných a závěrečných zpráv.	
žádné prostředky pro laboratorní materiál a chemikálie pro českého řešitele, na rozdíl od řešitele v Rakousku	
žádné prostředky pro nákup ani drobného materiálu atp.	
Ukrajina	Neexistuje vhodná následná výzva, na jejímž základě by bylo možné spolupráci dále rozvíjet

Tab. 15 Další komentáře respondentů k aktivitě Mobility

Sídlo partnerské instituce	Komentáře
Čína	Díky pandemii se nepodařilo navázání kontaktů v plánovaném rozsahu Projekty jsou finančním rozsahem velmi malé a je jich podpořeno málo. Energie Možená do podání a správy projektu je tedy neúměrná riziku nezískání a celkové částce. Aby projekty výzev Mobility nějak zásadně ovlivnily rozvoj mezinárodní spolupráce českých vědců, tak by jich muselo být podpořeno řádově více.
Francie	mít možnost, pokud zůstanou finance (např. i kvůli pandemii) za zbylé finance odměnit studenty, kteří se na projektu podíleli a tak posílit věhlas MOBILITY Mobilita v době pandemie nefungovala, v tomto ohledu však nakonec bylo MŠMT překvapivě vstřícné Spolupráce byla výrazně zasažena covidem stačila by možnost malých prostředků, e.g. na realizaci jednoho experimentu, odměny pro studenta / mladého pracovníka, apod. určitě se budu ucházet zas V každém případě skvělá reference spolupráce pro možnost dalších projektů.
Německo	Celkově jsme s programem Mobility velmi spokojeni. Děkuji za možnost řešit projekt Mobility. Byla to cenná zkušenost. Zároveň byla navázána opravdu plodná spolupráce se zahraničním pracovištěm, která pokračuje doposud a stále se prohlubuje. osobně bych spíš uvítal, kdyby nešlo o jedno-dvourázové grantové schéma. Spolupráce často skončí právě z důvodu velké obtížnosti sehnat další navazující projekt - finance, byť v porovnání s klasickým EU grantem minimální, na výměnné pobyty nejen studentů velmi chybí. výborný program, dostupný, zacílený, jednoduchý po všech stránkách. Jediná složitost je vkládání do databáze - s čímž ale pracovníci MŠMT pomáhají
Polsko	Moc uvítám aby pro spolupráce s Polskem byl funkční aspon MOBILITY PLUS program Nemožnost podání mobility více než 2x se stejným partnerem je dost limitující a možností, na spolupracující zahraniční granty není mnoho. Možná by stálo za to uvažovat o navazujících Mobility projektech, kde by bylo více peněz na cesty, prezentaci výsledků i materiální podporu výzkumu. Také by se mohla zvýšit kapacita dnů pro dlouhodobý pobyt, jelikož v rámci PhD. studia mají studenti dle aktuálních podmínek absolvovat tříměsíční stáž v zahraničí, a právě Mobility grant by mohl být jedním z podpůrných nástrojů pro splnění těchto podmínek. Pro rozvoj a prohloubení pozitiv/výstupů projektů by bylo vhodné umožnit i delší podporu (minimálně tři roky). pružnost a otevřenost projektu spolu s malou administrativní náročností představuje velmi pozitivní deviaci v současné byrokratizaci výzkumu Složitost financování, žádné režijní náklady projektu (přesto nám je instituce stáhla z naší katedry), pro experimentální výzkum jsou třeba alespoň menší finance na materiál (brali jsme z jiného projektu). Zjednodušit byrokratickou stránku projektu (kdo co financuje při cestách do zahraničí a návštěvě zahraničních partnerů).
Rakousko	Forma žádosti, její administrace, a následně zprávy se příliš neliší od projektů GAČR, ale množství prostředků je řádově nižší. Aktivitě Mobility by jistě prospělo "zjednodušení". Jak výše uvedeno, hladkému fungování brání nesmyslná byrokracie při proplácení per diem účastníků ze zahraničí. Bylo by dobré vydat metodický pokyn nebo něco podobného, aby fakulta nemusela vytvářet smlouvu s každým zahraničním účastníkem zvlášť (při každé cestě znovu), kterou lze proplatit teprve zpětně po skončení pobytu (a navíc v CZK, což když je účastník zpět v Rakousku nedává žádný smysl).. Nejednotnost v přidělování financí na naší a zahraniční straně. Stalo se nám, že jsme museli žádat o prodloužení projektu. Zatímco u nás byl projekt prodloužen o celý rok, ale bez financí, v zahraničí byl prodloužen o 6 měsíců, ale s financemi. Každá cesta musí být však financovaná z obou stran... Pozitivně lze také vnímat poměrně přehledný a nepřilíš rozsáhlý návrh projektu. Sice jsme podali velký grantový bilaterální návrh GAČR, ale výměnný pobyt, při kterém bychom si osvojili určité laboratorní metodiky, se nám nepodařilo zrealizovat z důvodu pandemie Covid19. Vnímám osobně možnosti projektu jako velmi pozitivní. Umožňuje týmům nastartovat novou spolupráci mezi institucemi, případně stejnými institucemi, ale novými vědeckými pracovníky. Pozitivní dopad často nelze hodnotit jen vědeckými výsledky, publikacemi, podanými projekty v průběhu řešení Mobility projektu atp. Projekt pomáhá iniciovat dlouhodobou spolupráci, dává prostor pro setkání, brainstorming, otevírá profesní spolupráci, ale také často přátelské vztahy. Ta se často projevuje následujících letech nebo třeba i dekadách projektů, publikací atp. Za možnosti grantové podpory pro rozvoj česko-rakouské spolupráce velmi děkuji.
Ukrajina	Situaci, kdy česká strana přestala kooperaci financovat a ukrajinská ne mi přijde ostudná. rozumný typ projektu Projekt mobility představoval první krok pro podrobnější seznámení se partnerů a zahájení spolupráce. Skutečný společný výzkum by potřeboval významné finanční zabezpečení experimentů. Taková podpora neexistuje. Do budoucna by bylo fajn mít nějaký rozpočet na společné konferenční aktivity.

6 Doporučení

V návaznosti na hlavní zjištění této studie vycházející z realizovaného dotazníkového šetření mezi řešiteli projektů a rešerše relevantních podkladů lze formulovat některá doporučení pro další implementaci aktivity Mobility či obdobných nástrojů v gesci MŠMT na podporu mobility výzkumníků:

- V podmínkách jednotlivých výzev by bylo možné zařadit úpravu finančních podmínek, která zvýší flexibilitu čerpání přiděleného rozpočtu. V případě nevyčerpání přidělených prostředků by například bylo řešitelům umožněno použít zbývající prostředky na přípravu společných publikací či účast na konferencích.
- Při prodloužení mobilitního projektu, zvláště z důvodu neočekávaných událostí (jakou byla pandemie Covid-19), je třeba pečlivě koordinovat postup českého a zahraničního poskytovatele, aby nedocházelo k rozdílné době prodloužení projektu na obou stranách či k pokračujícímu financování pouze jednou stranou.
- Při administraci projektů je žádoucí minimalizovat neúčelnou byrokracii spojenou s proplácením stravného. To by bylo možné provést například formou metodického pokynu, který nahradí současnou praxi, kdy fakulta VŠ uzavírá s každým zahraničním účastníkem smlouvu pro každou cestu zvlášť, kterou lze ovšem proplatit teprve zpětně po skončení pobytu.
- Stanovená délka dlouhodobých pobytů (v současnosti 1 až 3 měsíce) by mohla být mírně prodloužena – např. na 4 měsíce – tak, aby umožnila bezproblémové absolvování tříměsíčních stáží v zahraničí požadovaných v podmínkách doktorského studia. Mobilitní projekty by tak mohly lépe přispět k zapojení PhD studentů do mezinárodní spolupráce.
- Na webových stránkách poskytovatele by bylo vhodné zpřehlednit informace o aktivitě Mobility – například oddělením informací o současné aktivitě Mobility (8J) a předcházející aktivitě (7AMB), oddělením informací k výzvám a pokynům podle partnerských států, uvedením stručné souhrnné informace o cílech, podmínkách atd. současné aktivity Mobility (8J), uvedením odkazů na další domácí, příp. mezinárodní mobilitní schémata a možné využitelné nástroje navazující podpory apod.
- Průběžné monitorování výsledků mobilitních projektů ze strany poskytovatele, zvláště návazných projektových spoluprací, by mělo zajistit větší přínosy z realizace aktivity Mobility. Zároveň může představovat podklad pro rozhodování poskytovatele o zacílení podpory podle partnerských států.
- V případě dostatečných disponibilních prostředků a podložených informací o přínosech realizovaných mobilit (v návaznosti na předcházející doporučení) lze zvážit rovněž zavedení navazujícího nástroje (či jednotlivých výzev na podporu mobility výzkumníků), poskytujícího řešitelům více prostředků na zahraniční cesty, prezentaci výsledků i materiální podporu výzkumu.

Seznam zdrojů

- [1] Akademie věd ČR /AV ČR (2023). Věda a výzkum. Mezinárodní vztahy. Bilaterální spolupráce. <https://www.avcr.cz/cs/veda-a-vyzkum/mezinarodni-vztahy/podporovane-aktivity/>
- [2] Deutscher Akademischer Austauschdienst / DAAD (2023). <https://www.daad.cz/cs/>
- [3] Dům zahraniční spolupráce (2023). Programy a sítě. AKTION Česká republika – Rakousko. <https://www.dzs.cz/program/aktion-ceska-republika-rakousko>
- [4] HERA Network (2023). <https://heranet.info/>
- [5] Masarykova univerzita (2023). Pracovník MU. Výzkumné pobyty. <https://czs.muni.cz/cs/pracovnik-mu/vyzkumne-pobyty>
- [6] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy /MŠMT (2023). Aktivita Mobility. <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/mobility-6>
- [7] NORFACE Network (2023). <https://www.norface.net/>
- [8] OECD (2015). Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239012-en>. <https://www.oecd.org/sti/inno/frascati-manual.htm>
- [9] Univerzita Karlova (2023). Zahraniční spolupráce. Finanční podpora. Fond mobility UK. <https://cuni.cz/UK-43.html>
- [10] Univerzita Palackého v Olomouci (2023). Zaměstnanci. Praktické rady. Zahraniční mobility. <https://www.upol.cz/zamestnanci/prakticke-rady/zahranicni-mobility/>
- [11] Úřad vlády ČR (2023). Informační systém výzkumu, vývoje a inovací. <https://www.isvavai.cz>. Data k 24. 1. 2023.